శ్రీః

పంచబాణవిజయః

Printed at
The "VAVILLA" PRESS
Madras.—1927

పంచబాణవిజయః.

నాందీ.

ప. శ్రీమద్గోపశిశో తవాద్రిభరణం మిథ్యేతి లీలోక్తయా
రుక్మిణ్యాభిహితో వహామి శిఖరిద్వంద్వం ప్రియే లోకయ,
ఇత్యుక్త్వాతదురోజశైలయుగళంగృహ్ణన్కరాభ్యాం తయా
లజ్జానమ్రముఖాబ్జయా సరభసం శ్లిష్టో హరిః పాతు వః. 1

కించ. శ్రీవత్సో దనుసూనుసూదనభుజామధ్యస్థలీభూషణం
జంభారాతిమణిప్రకాండశకలశ్రీగర్వసర్వంకషః,
గాఢాశ్లిష్టరమాపయోధరతటీసంక్రాంతకస్తూరికా
పంకక్షోదనిభశ్ఛాయ భవతాం బోభూయతాంభూయసే.

ప్రస్తావనా.

(నాంద్యంతే సూత్రధారః. సప్రశ్రయ మంజలిం బధ్వా.)

ప. కలానిధికలావలత్తిమిరపఙ్క్తిముక్తాఫల-
స్ఫురత్కనకదర్పణం దరనిమీలదిందీవరం,
దరోత్థరణితక్రమం చటులచక్రవాకద్వయం
విశృంఖలమనోభవం విజయతాం రతం యోషితాం. 3

(ఇతి పుష్పాంజలిం వికీర్య,) మారిష, ఇతస్తావ దాదిష్టోఽస్మి,
నిరంతరవినమదమరమకుటతటఘటితమణిగణవిసృమరకిరణపుంజ

కింజల్కితచరణారవిందస్య, గాంగేయతరంగిణీతరంగపరంపరా పరివేల్లితరంగాలవాలవలయాలంకార పారిజాతాంకురస్య, కైటభకంబుకంఠకంఠాలంకరణకుంఠీకరణచాతురీధురీణస్య, విభీషణాభిధానయాతుధాన విభూషణపుటభేదన కుముదవనవికాసనానవరత వలమానవిలోకనచంద్రికానిచయనిర్భరవదనేందుమండలస్య, ఉభయపార్శ్వనిషణ్ణరమణీమణీకటాక్షకపటస్ఫటికవలయ సరోనికురంబకరంబితకంబుకంధరస్యాఖండ చండిమోద్దండ కుసుమకోదండ భుజదండమండలీకృత కోదండమండలీకృత నిశిత శిలీముఖమండలీసంతాడిత తరుణమిథున విరచిత నిధువనకేలీలాలితనికుంజపుంజ మంజులోపాంత వనికావనికాంతకదళీవకులకంకేళినారికేళకుటజ కురవకక్రముకతిలకామలకపనసానసరసాలసాలహింతాలతాలతమాలకృతమాల నక్తమాలపున్నాగనాగకుందమందారకోవిదారప్రముఖవిటపివిటప పటలాంచలచంచలచంచరీకసంచయ సంచలితమంజుమంజరీపుంజ సంజరీజృంభదమందమరందరసధోరణీద్విగుణీభవత్ప్రవాహా కలధౌతసరిదంతరనిరంతరవిహారమాణకలధౌతపక్షపక్షతివిక్షతివిదళదంభోరుహముకుళ గర్భ నిర్బాధోద్భవ దద్భుత సౌరభ భరనిర్భరమరుదర్భకభ్రమణసుభగంభావుకాభ్యంతరాయాః, ఉభయపార్శ్వదరీదృశ్యమానాసమానసౌధకోటీతటీఘటితధ్వజ పటపటలపటుక్రీడాప్రకటితవాతపోతనిర్ధూతజీమూతజాతవిగళితతటిల్లతా విడంబితనితంబినీచరణారవిందచటుల మంజుమంజీరశింజారవముఖరితవీథీవితానవిరాజమానాయాః, మదకుంభికుంభదంభకుచకుంభసంభావనీయ రంభోరూపరీరంభారంభ సంభారఘుసృణ హరిణమదఘనసారప్రభృతి సురభిద్రవ్యసంపాదనచటులభుజంగపుంగవసం

గతశృంగాటకోత్సంగ హృదయంగమాయాః, శ్రీరంగనగర్యాః, నాయకస్య, భగవతః, పంకేరుహవాసినీపరిబృఢస్య, చైత్రయాత్రోత్సవసేవాసమవేతై రుదయశిఖరిశిఖరపర్యంతదర్యంతనిర్యత్నినిర్యత్కంఠీరవా కుంఠకంఠరవాకర్ణనవిజృంభమాణభయతరలీభవదంక స్థితహరిణఖురశిఖాఘాత సంజాత రంధ్ర రాకేందుమండలీనీరంధ్ర నిర్గళనిరర్గళదమృతఝరీమధురిమాధరీకరణనిపుణసూక్తిజాలై రఖిలకలావద్భిః కలావిద్భిః యదుత.

ప. శృంగారరసభూయిష్ఠం కుసుమాయుధజీవితం,
రూపకం రసికానందజనకం రూప్యతా మితి. 4

కింతాదృశ రూపకం? (స్మరణ మభినీయ.) అస్తిహి (సానందం.)

ప. సంధ్యానాట్యమానత్రిపురహరజటాజూటబంభ్రమ్యమా
ణ స్వర్గౌకస్సింధుగర్భ ప్రసృమరలహరీగర్వసర్వంకషోక్తిః,
శ్రీమా న్రామానుజార్యః ప్రతికథకఘటాకేసరీ దిగ్వ్యఘాటీ-
ఝాటీమీభూతస్వకీర్తి శ్శ్రితజనసకలాభీష్టసంతానశాఖీ. 5

కించ. దృప్యత్కుంభీంద్రకుంభస్థలదళనపము-
ద్వ్యక్తహర్యక్షముక్త-
ప్రౌఢారావప్రణాళీపరిహాసనచణైః
కంఠనాదై ర్గభీరైః,
స్వైరం శాస్త్రాణి యస్మి న్వ్యవహరతి గురు-
స్స్వర్గ మాపత్రపాత-
శ్శేషః పాతాళ మాగా దగమ దగ గుహా-
గహ్వరం ధూర్జటిశ్చ. 6

అపిచ. ఝంఝాప్రక్షుబ్ధదుగ్ధార్ణవజఠరలుఠద్భంగభంగప్రదాభి-
ర్నాద్యత్ప్రోత్యద్గిరిద్విట్పరిబృఢపరిషద్గర్వసర్వంకషాభిః,
యద్వాణీఘోషణీభిః పరిహసితపరీవాహపారంపరీకా
క్రీడా ద్గంగా మృడానీవిటవికటజటాజూటమధ్యైకిమాస్తే?

ప. నిర్ముక్తో నిగళా న్మదావళవరో మత్తో నిరాధోరణో
నీతో ఽయం సభయం స్వయం సవినయం స్వాలానమాటీకతా,
శార్దూల శ్శమ మాప యత్కరతలస్పర్శేన తత్రాదృశ-
స్స శ్రీరంగగురూత్తమో విజయతే యద్వంశముక్తామణిః.

ప. బ్రహ్మర్షి ర్భావనార్యో జయతి తదనుజః సన్నగాధ్యక్షవాణీ
మల్లీవల్లీమతల్లీప్రసవసముదయప్రాయవాక్సంప్రదాయః,
ఆన్వీక్షక్యాం ప్రచండోభవృకగుణనిధి ర్భాష్యకృద్భావవేది
వేదప్రామాణ్యరక్షాచణవిమలతరాశ్చర్యచర్యాభిరామః.

ప. శ్రీమాన్రామానుజార్యః ఫణిపతిఫణితప్రక్రియాచక్రవర్తీ
తర్కాతర్కప్రవీణో యతినృపతిమతోద్ధారసంజాతకీర్తిః,
మీమాంసాసార్వభౌమో నిరుపమ కవితాకల్పనాకల్పశాఖీ
విద్వద్గోష్ఠీధురీణో వ్యవహరణచణ స్తత్సుతో ఽయం విభాతి.

కించ. పాండ్యాఖండలవాహినీపరిబృఢశ్రీరాఘవార్యాగ్రణీ-
స్సన్తానప్రథమావతారసరణి ర్విద్వత్కవిగ్రామణీః,
శ్రీరామానుజచంపురంగధరణీధారేయసీమంతినీ
సౌందర్యస్తుతిముఖ్యసత్కృతికృతీ సోఽయం విజేజీయతే. 11

ప. తస్యాయం సహజ స్తదీయకరుణాసంప్రాప్తబోధోజ్జ్వల
స్తజ్జాయాజనకేన తత్కవితయా చైష స్వయం స్వీకృతః,
శ్రీరంగార్యకవి ర్బభాణ లలితం శృంగారశృంగాటకం
భాణం కంచన పంచబాణవిజయారంభప్రియంభావుకం.

సపక్షసామాజికసమాజసమ్మోదసంపాదకః, యతః.

ప. ప్రభాత భాస్కరప్రభా ప్రబుద్ధపంకజవ్రజ-
    క్షరన్మరందసన్నిభా విభాతి భారతీ కవేః,
    సభా చకాస్తి పండితప్రకాండమండితాంతరా
    రతిప్రియప్రియంకరో రసశ్చ యత్ర రాజతే. 13

సమంతాదవలోక్య, సోల్లాసం.

ప. పరభృతపరిపాటీత్రోటికోటీకవాటీ-
    పుటవిఘటనకేళీకల్పనాకుంచికాऽసౌ,
    నవవకుళమధూళీపానమత్తాళిపాళీ-
    రవముఖరదిగంతః ప్రాదురాసీద్వసంతః. 14

కించ. మన్మథమదగజయంతా
    మల్లీ మహిళా ర్తవోత్సవముపయార్తిః,
    మధు రథునా ప్రాదురభూ-
    న్మానవతీమానఘూనధురీణః. 15

అపిచ. చందనాచలకందళన్మరుదర్భకభ్రమణోచ్ఛ్రిత-
    స్మేరకేసరగుచ్ఛనిస్సృతధూళికాచయధూసరాః,
    మత్తకోకిలకాకలీ మిళితాళిమండలఝంక్రియా
    వైఖరీముఖరీకృతా స్సుఖయంత్యమీ మధువాసరాః. 16

అపిచ. ప్రత్యగ్రకేసరపరాగనవాంగరాగ
    మాకందకందళగళన్మధుపానమత్తాః,
    ఆరూఢమారుతసమీరితమల్లివల్లీ
    డోలామిళిందమహిళా మదయంతి చేతః 17

అపిచ. ప్రథమర్తువిభ్రమవిజృంభితశ్రియం
నవమల్లికాప్రతతికామతల్లికాం,
రసికాగ్రణీ రమయతే మధువ్రతో
రసమంజరీం రసికశేఖరో యథా. 18

ప. నిరర్గళ వినిర్గళన్మధురసశ్రమాంభోమిళ-
త్పరాగ సితకంచుకస్ఫురదుదారగుచ్ఛస్తనీ,
సమీరనటనక్రియా ప్రవిచలత్ప్రవాళాంగుళీ
తనోతి హృదయంగమం నటన మత్ర వాసంతికా. 19

(నేపథ్యే) కిం బ్రూథ.? 'అయే భరతావతంస! సాధు,ప్రకృతోపయుక్తవర్ణనేన మాననీయోఽసి,అద్యఖలు త్రిభువనవిజిగీషోః పంచేషోరశేషదిగ్విజయమంగళదీపికాయువజనచకోరచంద్రికా చంద్రరేఖాయాః కనీయసీ నృత్తవిద్యాధరీ ప్రథమరంగాధిరోహణ మహోత్సవే రసికజనమనాంసి రంజయంతీ గతిజితకుంజరీ రసమంజరీ; వయం తదవలోకనాయామంత్రితాస్మః' ఇతి. అహమపి ప్రథమరంగాధిరోహణమహోత్సవ మనుభవామి (ఇతినిష్క్రాంతః.)

ఇతి ప్రస్తావనా.

తతః ప్రవిశతి రసికశేఖరః.

(సానుస్మరణం.)

ప. కింకిన్నరీ కిమమరీ కిమనంగనారీ
తారాను హేమలతికా ను తటిల్లతా ను?,
నోచే దధీరనయనా జనసార్వభౌమా
త్సైర్కరలం తనుమతీ మమ భాగ్యరేఖా. 20

అస్యాః కిమితి వర్ణ్యతే ప్రత్యవయవరామణీయకం రమణీమణేః?

ప. పాదౌ పంకజసంపదౌ కదళికాప్రత్యర్థినీ సక్థినీ
శ్రోణీ సైకతవైరిణీ కిసలయన్యక్కారధీరౌ కరౌ,
వక్షోజౌ వరకుంభికుంభసహజౌ వాణీ సుధాధోరణీ
వక్త్రం వారిజమిత్ర ముత్పలదళచ్ఛాయాముషీ చక్షుషీ.

అహో మమానుకూల విధి రిదానీం ప్రతికూలఇవ లక్ష్యతే.
తథాహి—

ప. జంభాలంభనకుంభికుంభయుగళీదుర్వారగర్వాపహౌ
గ్రాహంగ్రాహమురోరుహౌ సపులకోద్భేదంచకోరీదృశః,
యావన్నవ్యసుధాకరంబితమహం చుంబామి బింబాధరం
తావత్ప్రాప్తకుటీతటైః ప్రకటితం కూకూరుతంకుక్కుటైః.

(పరితోఽవలోక్య.) ప్రభాతప్రాయైవ విభావరీ. తథాహి.

ప. నిశీథిన్యా మస్యాద్భృశసురతఖిన్నా నుపజనా-
నుదస్రే సౌధాగ్రే సహ విహరమాణా న్యువతిభిః,
అయం దర్శందర్శం స్వయమపి సముద్భూతపులకీ
ప్రతీచీ వామాక్షీ మనుభవతి రాగీ హిమకరః. 23

ప. దూతీవ భ్రమరావలీ దినమణిప్రాణేశ్వరాభ్యాగమం
ఝంకారధ్వనికైతవేన కథయత్యంభోజినీసుభ్రువః,
చంద్రాక్షీశవియోగహేతు రథునా కల్హారిణీయోషితః
కా ప్యన్యోదితధూమకేతుకలికే వాభాతి భృంగావలీ 24

ప. తమీకాన్తా ఖాతాక్షిపతకరణపాణిగ్రహమహా-
క్రియాయాం భావిన్యాం కనకచషకం పాతితభరం,
గృహీత్వార్క-వ్యాజం కమపికము రక్తాంబరవతీ
దినశ్రీ రుత్తస్థౌ సకలహరిదామంత్రణకృతే! 25

ప. నిర్మాయ ప్రథమోర్మిమాలిసలిలే నిర్మజ్జనం నిర్మలః
ప్రాచీనాచలచూడపీఠవసతిః పద్మాటవీవేటికాం,
ఉద్ఘాట్య ప్రసరత్కరంపయ సాళిగ్రామనానుస్పృశం
సాలగ్రామగణం కరాగ్రకలితం హంసో౽భిషించత్యసౌ.

కించ. పౌరస్త్యాచలమౌళిమండనమణిః పాథోజరత్నామణి-
స్తారావర్త్మమురారికౌస్తుభమణి స్త్రైలోక్యభూషామణిః-
శ్శోకవ్యాకులచక్రవాకరమణీసంతోషచింతామణి
ర్భాభాతిద్యుమణిఃపురందరహరిత్కాంతోరునాసామణిః.

అపిచ. కాంతాపరిభవోహిదుర్విషహోమానినఃకామినః,
యదయం.

ప. నిధాయ పాదతాడనై స్సుధాద్యోతి ర్నమన్ముఖీం
సరోజినీం సఖీం ముహు ప్రధావతీతి సత్వరం,

ఫణిస్ఫటామణిచ్ఛటామహోర్ఝరీసహోదరీం
రుషా త్విషా మధీశ్వరో వహన్నివారుణద్యుతిమ్. 28

(సాంతర్హాసం.)

ప. బిభ్రద్బ్రీడ్యానిరంతరం స్వహృదయేసన్మార్గగామీసదా
లోకాభ్యంతరగాఢరూఢతిమిరప్రాగ్భారకుక్షింభరః,
కాషాయాంబరభాక్కరాంచలలసత్కాష్ఠోత్కరః పుష్పిణీం
హంస స్సాంప్రత మంగరాగభరితో హా పద్మినీ మంచతి.

ప. పూర్వోర్వీధరగంధసింధురశిరస్సిందూరరేఖావియ-
ల్లక్ష్మీపక్ష్మలలోచనాకుచతటీకాశ్మీరపత్రావళీ,
జంభారాతిదిశావిశాలనయనాకల్హారహారావళీ
నీహారేతరదీధితిద్యుతిఝరీ నవ్యా జరీజృంభతే 30

అహో ప్రభాకరాణాంకరాణాం ప్రమదాకల్పకల్పనాప్రాగల్భ్యం.

ప. కల్హారంతి కచాంతరే కిసలయస్తోమంతి కర్ణాంతరే
సిందూరంతిచ నీలనీరజదృశాం సీమంతసీమాంతరే,
కాశ్మీరంతి కుచాంతరే కురవకంత్యేతే కరాబ్జాంతరే
యావంతి ప్రపదాంతరే కమలినీజానే స్త్విషా మంకురాః.

అపిచ. విగళితనాకలోకతటినీలహరీవిహర-
త్కలకలఘాతఘాతగరుదర్భకపక్షకణాః,
రవిరథవాజిరాజిఖురచూర్ణితపూర్వగిరి-
ప్రసృమరధాతుధూళినికరా విలసంతి కరాః. 32

(అన్యతోఽవలోక్య.) పచేళిమమద్యమమ లోచనయోర్భాగధేయం. యథా—

ప. వామేహస్తే వహంత్యో గళదలకభరం నిష్పతత్పుష్పజాలం
సవ్యేహస్తే గళంతీంఘనజఘనతటాన్మేఖలాంధారయంత్యః,

గుంజన్మంజీరశింజాముఖరితకకుభో నిర్గళన్నీవిబంధాః
పర్యంకాగారగర్భాన్మదగజగమనా నిస్సరంతి ప్రతోళ్యాం.

అన్యతో దృష్ట్వా.

ప. రతశ్రమవిజృంభితశ్వసితధోరణీనానట-
త్పయోధరశిరస్తటీభ్రమదుదారహారావళీ,
ఝణంఝణితనూపురా ఘననితంబబింబస్థలీ
ఘులంఘులితమేఖలా బహి రుపైతి శాతోదరీ. 34

(పదాంతరం గత్వా, స్పర్శసుఖ మభినీయ.)

ప. రత్యంతశ్రమతాంతహర్మ్యనివసత్కాంతా స్తనస్మాధర-
ప్రాంతస్య స్తశిరశ్శ్యామాళితరుణస్తోమం సముద్బోధయన్,
ఉన్మీలత్కమలాటవీపరిమళత్ప్రాగ్భారసంభావితః
పాటీరాద్రితటీకుటీరకుహరా దాటీకతే మారుతః. 35

కించ. పుంభావాంతనితాంతతాంతవనితాకాంతస్తనాంతస్థలీ
వాంతస్వేదపయఃప్రవాహకణికాసంతానపాటచ్చరాః,
కుంభీడింభకుటుంబినీకుచతటీపాటీరపంకప్లుశో
మందంమంద మమీ సమీరపృథుకాస్సంచార మాతన్వతే.

అపిచ. మాకందోదగ్రశాఖాపటలవలయితోత్ఫుల్లమల్లీమతల్లీ-
పాళీధూళీప్రణాళీపరిమళితదిశాచక్రవాళాంతరాళః,
నాళీకాళిమధూళీకణగణశిశిర శ్శంబరారాతిదంతీ
వాసంతీకుంజపుంజప్రతిహతగమన స్స్పందతే గంధవాహః.

(వేశవాటప్రవేశమహోత్సవకుతూహలీ కతిచి త్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.)

ప. చంచత్కాంచన కేతనాంబరశిఖాంకూరన్మరుత్కందళీ-
ధూతస్యందనవందనాగతసురీసమ్మర్దజాతశ్రమః,

స్ఫారామోదభరాభిరామసుమనోదామాంచతాభ్యంతర-
స్తుంగో జంగమజాతరూపశిఖరిప్రాయో రథో రాజతే. 38

(సమీప ముపసృత్య, పునర్ని రీక్ష్య.)

ప. అగ్రే గ్రంథిల మానితంబవలయవ్యాలంబిరోలంబికా
దేశ్యం కైశ్య ముదారమల్లికమనాక్కాచ్ఛనందధానే ఘనం,
దృశ్యేతే ధృతధౌతసూక్ష్మవసనే వారాంగనే స్యందనే
పశ్యైతే సురలోకవారవనితే రంగేశసేవాగతే. 39

ఇమే కిల మదనశేఖరవిలాసశేఖరాభ్యాం కళత్రీకృతే కనకలేఖాకస్తూరికే.

ప. సాఫల్యం నయతా విటేన సుకృతం జన్మాయుతోపార్జితం
హస్తాగ్రేణ హఠాదుద స్తమబలాహస్తాంతరాశ్లేఽపతత్,
మల్లీదామకదంబకం వికసితప్రత్యగ్రపంకేరుహ-
క్రోడక్రీడనలోలహంసధిషణా మంకూరయ న్నంచతి. 40

(రథోపకంఠే తిష్ఠ న్నకుంఠభక్తిసోత్కంఠముత్కంఠమాలోకయ న్నభిష్టౌతి.) తథాహి.

ప. వ్యూఢాపారకృతం సుపర్వమకుటప్రోద్ధారుణాశ్మచ్ఛటా
గాఢావిర్భవదంశుమండలసమాలీఢాంఘ్రిపంకేరుహాం,
సోద్ధారం వినతాపరాధవితతే ర్మూఢాత్మనో మే మనో
వోద్ధారం జఠరే జగంతి దనుజత్రోద్ధార మాఢౌకతే. 41

కించ. రంగాలంకరణం దయాధికరణం లోకత్రయీకారణం
మాణిక్యాభరణం విపన్నశరణం సేవానతోత్తారణం,
లక్ష్మీసాదరణం సరోజచరణం వేదండరక్షాచణం [ణమ్.
వందే భవ్యగుణం మహోమహమహంసాహంక్రియోత్సార

(పార్శ్వే ఽవలోక్య) కథ మస్మత్ప్రియసఖశ్చంద్రముఖ ఇత ఏవాభివర్తతే.(సమీప ముపసృత్య, సానందం.) సఖే చంద్రముఖ! ఏతావంత మనేహసం క్వగతో ఽసి? కిం బ్రవీషి? 'సకలమపి కౌతుకపద మాలోకితుం భవంతం మార్గమాణేన తతఇతః పర్యటతా దిష్ట్యా దృష్టో భవా' నితి 'ఏక స్స్వాదు నభుంజీతే' తి న్యాయమా స్నేహార్ద్రాభవతా భవతా సాంప్రతం సమ్యగను శిష్టో భవతి. (పురో ఽవలోక్య) కింవదసి? 'స్యందనమందగమనేక పదే హేతు ముదీరయామి.

శ. విశ్వంచ విశ్వం జఠరే భరంతం
 విశ్వంభరం తం దధదుత్తమాంగే,
 విశ్వంభరాభ్యంతరమగ్నచక్రో
 రథోత్తమ స్పందతి మందమందం.' 43

ఇతి. మమ త్వేవం ప్రతిభాతి.

శ. కాంచన కాంచనశైలిం శైలింకుచతః పరం వహంతీనాం,
 వారవధూనాం వహనా త్స్యందనమభ్యేతి మందమందగతిః.

(పరితో ఽవలోక్య.)

శ. చిత్రోత్క్షిప్తవిలంబిచంపకసరా వీటీవిరాజన్ముఖాః
 కౌసుంభద్విపటీవిరాజితకటీనిక్షిప్తకౌక్షేయకాః,
 కస్తూరీతిలకాభిరామనిటలా మల్లీమతల్లీసరః-
 శ్రేణీవేల్లితవక్షస స్తతఇత స్స్పందంతి శృంగారిణః. 45

(అన్యతో ఽవలోక్య.)

శ. అంసాలంబితభస్త్రికాంతరగళత్కాశ్మీరధారామిళ-
 త్సంవ్యానాంతరలక్ష్యమాణ మబలావక్షోజకుంభద్వయం,

దర్శం దర్శ ముదారమోదభరితో రోమాంచపారంపరీ-
నీరంధ్రాకృతి రేతి కశ్చన పుర శ్శృంగారిణా మగ్రణీః.
(సహర్షం.)
ప. పుత్రీమిత్రకళత్రపుత్రజననీహస్తాంచలాలంబిత-
స్కంధాగ్రద్విపటీకటీకరపుటీకఝాగళచ్ఛాటికాః,
సత్రాసం సకలాసు దిక్షు నయనే వ్యాపారయంతో ముదా
యాతాయాతవిధావిధానవిరతాః పల్లీజనా యాంత్యమీ.
కించ. భస్త్రాయంత్రవికీర్యమాణసలిలై శ్శృంగారిభిః ప్రేరితో
గోవిందేతి ముహుర్ముహు ర్వికచితోద్ఘోషావృషారోహిణః,
కుర్వంత శ్చలచర్మకోణనిహతం నిస్సాణజాతం జవా-
దేతే మోదవశంవదా విదధతే సంచార ముచ్ఛృంఖలం.
(అన్యతోఽవలోక్య, సకౌతుకోల్లాసం.)
ప. వక్త్రాగ్రాలోలఘుంటాజినమకుటధరో ధాతవి స్తీర్ణపుండ్రో
జానుగ్రీవావలగ్న స్థలనమనపటుర్భగ్నభుగ్నాపరాంగః,
హస్తాంచద్దారుఖండద్వితయఘటఘటాత్కారవాచాటితాశః
కోణంగీ దీనదృష్టిః ప్రకటితదశనో క్షీణో నానటీతి. 49
(కించి దంతరం పరిక్రమ్య.)
ప. జీవితాం కైశ్చిదపరై ర్వసనై ర్వారితాతపాః,
అంగప్రదక్షిణకృతః కేఽపి భాంతి తనూభృతః. 50
(సాశ్చర్యం.)
ప. వారాంగనాసద్మని హంసతూలికా-
పర్యంకవర్యే సుమనోఘనే స్థితే,
వీధీపథే లోష్టవితానదంతురే
దార్భాగ్యత స్సంప్రతి సంలుఠంత్యమీ. 51

ఇదానీం పరిణతా మమ లోచనయో ర్భాగ్యపరంపరా.
యతః. ప. హస్తాలోలసువర్ణకంకణగణం విస్తారికస్తూరికా-
బిందూల్లాసిముఖేందు కుందకలికాసంతానదంతావళి,
అద్రాక్షం సరసో_క్తిగుంఫతులితద్రాక్షం పదృక్షామర-
స్త్రైణం కామకలాకలాపకుశలం కర్ణాటకాంతాకులం.
(అన్యతోఽవలోక్య.)
ప. స్వర్ణాఘనకరణప్రవీణసుషమా స్వర్ణాధనీలావళీ-
వర్ణాహంకరణాపహారికబరీవర్ణాఽలికీర్ణాలికా,
పూర్ణారిజనమాళిమండనమణేః పూర్ణాబ్జబింబాననా
కర్ణాలంఘ్యదృగధ్యపైతి సన్యైః కర్ణాటసీమంతినీ. 53
(అగ్రతో నిరీక్ష్య.)
ప. రాకోదిత్వరశర్వరీసహచరశ్రీచౌర్యచర్యావిధా
ఘారేయాననమండలం ధళధళత్కారం స్ఫురత్కుండలం,
శంపాచాకచకీకచాకచికలాచాతుర్యధుర్యప్రభం
చేత శ్చోరయతే చకోరనయనావారత్నం కటాక్షాంచలైః. 54
ప. విషమవిశిఖక్రీడాక్రీడావనీభవకాంచన
ప్రకృతికమహారంభారంభాపహాసచణోరుకా,
అభినవసుధాసారాసారావలోకనవైఖరీ
మదయతి మనో మాధ్వీ మాధ్వీవ సాధు మధువ్రతం. 55
కించ. గాఢబద్ధతపనీయకంచుకీసాంద్రతుంగకుచకుంభభాసురా,
ప్రాంజలిప్రసృతపాదపల్లవా వందతే సపది మధ్వసుందరీ.
(పరితోఽవలోక్య.)
ప. టంకచ్ఛిన్నసువర్ణవర్ణవపుషాం లావణ్యలక్ష్మీప్రుషాం
వక్త్రాడంబరవంచితాత్రిజనుషాం వాచాలభూషాం జుషాం

భ్రూవల్లీజితపుష్పబాణధనుషాం పద్మోల్లసచ్చక్షుషా-
మాసాంఘూర్జరయోషితాం పరిషదా క్రీతంమనోమామకం.

కించ. పాదాంభోజఘనాంగుళీయ్యకఝణత్కారారవాకర్ణన-
ప్రత్యావృత్తముఖైః ప్రమోదభరితై రాలోకితా కామిభిః,
ఏషా సూక్ష్మకుసుంభపాటలపటీ భాషావిశేషార్భటీ
నిష్టాతానుగతా గతాగతరతా దేదీప్యతే ఘూర్జరీ. 58

సఖే చంద్రముఖ, సర్వం నారీమయం జగదిత్యేవ వక్తవ్యం. విష్ణుమయ మిత్యుక్తి ర్నయుక్తేతి. యదయం రథమాత్ర ఏవ విలోక్యతే. నార్యస్తు సర్వత్ర సమీక్ష్యంతే. కిం బ్రవీషి? 'భవానివ నిరూపకః కశ్చిదపి జగతి నాస్తీతి.! రథోత్సవోఽయం వేశవాటప్రవేశమహోత్సవస్యాంతరాయ' ఇతి. ఝడితి కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.

ప. గవాక్షరంధ్రనిస్సరత్పురంధ్రికావలోకన-
ద్విరుక్తనీలనీరజప్రక్ల్పప్తతోరణావళీ,
క్షమావధూలలాటికా సదాచరద్విధూటికా
సమస్తవస్తుపేటికా చకాస్తి వేశవాటికా. 59

యత్రహి—

ప. ప్రతిప్రాసాదాగ్రస్థలవిలసితోదారబలభి-
న్మణీముక్తారక్తోపలపటలనిర్యద్ద్యుతిఝరీ,
సదాసంఫుల్లేందీవరకుముదసౌగంధికవనీ-
మనీషా మాధత్తే గగనతటినీగర్భ మభితః. 60

ద్వారేద్వారే మందిరాణా మదభ్రా-
రంభాస్తంభా శ్శాతకుంభాశ్చ కుంభాః,

ఏణాక్షీభి స్సర్వకుచాష్టోజలక్ష్మ్యా
వ్యగ్స్ఫాతాః కిం సాంత్వనార్థం వసంతి.? 61

తత్ప్రవేశం నాటయిత్వా.

ప. టంకారఃకిముమాన్మథస్యధనుషోమౌర్వీలిహాంమాద్యతాం
ఝంకారః కిము ఖేలతాం పరభృతాంకింపంచమోపక్రమః,?
వైపంచే కిము కాకలీకలరవః కిం వా మరాళీతతే-
ర్మోచే స్మేచకలోచనావిరచిత స్సంగీతరాగోఽథవా.? 62

పునర్విభావ్య. పార్శ్వతోఽవలోక్య.

ప. ముఖరవలయజాలగ్రస్త హస్తారవిందా-
స్సలలిత మురుమూలం చారు మాస్ఫాలయంత్యాః,
సరళి మమృతకల్పై ర్బాలికా సూక్తికల్పై-
స్సరిగమపధనీతి ప్రాతరామ్రేడయంతి. 63

నిద్రాభంగకషాయదృష్టియుగళీపుంభావకేళీభవ-
స్వేదాంభఃకణలాలిఫాలికతలవ్యాకీర్ణచూర్ణాళికా,
నిశ్వాసాచరభటీనటత్కుచఘటీకోటీతటీనిర్గళ-
చ్ఛాటీ సంప్రతిగంధసింధురగతిః శాటీవ కా టీకతే. 64

కించ. స్ఫుష్టాశీతలఘృష్టిఘృష్టిఘటనాహృష్టారవిందాటవీ
ముష్టాముష్టిసమీపకల్పకలనాదృష్టాక్షివైచక్షణీ,
సృష్టా పంచశరేణ పంచకదళై రష్టాపదేనాపివా
దృష్టా దృష్టచరీ చకోరనయనా దిష్టాదిదానీం మయా. 65

ఇయంకిల కతిపయబంధవిశేషరంజితేన కేనచిద్ధనికేన రసికేన వితీర్ణ మతిసూక్ష్మమత్యాయతమతివిపులమతి మృదులమతిధవళం ఘళఘళాత్కారపరిమిళితం పటవాసచూర్ణఘు

ఘుంఘుమితం కాంచనరేఖోదంచితాంచలలలితం పట్టాంబరం పరిదధానా పృథులముక్తాఫలగుంభితం కుసుంభరసాంచితశాతకుంభకుసుమసంభావితం కంచుకం ధారయంతీ. మన్మథమేవ బ్రహ్మాపర మవధారయంతీ. సౌందర్యసంపదా కేళి మవధీరయంతీ చరణకమలచంచలమంజీరమంజుతరశింజితై రఖిలమపి దిగంతరం ముఖరయంతీ మృదుపదవిన్యాసై ర్ధన్యామివమాం వీధీం వితంతన్యతే.

ప. లాక్షాకజ్జలపీటికారసనిశాకస్తూరికాకుంకుమ-
శ్రీఖండద్రవముద్రితం నిశిధృతం స్వేదాంబులేశోక్షితం,
చేలం సౌరభలాభలోభవిహరత్పుష్పంధయాస్వాదితం
చేటీ కంచన కంచుళించ దధతీ పశ్చాదియం గచ్ఛతి. 66

అనుపదమాయాంతీ మనంగవైజయంతీం కేయం పృచ్ఛామీతి. సమీప ముపసృత్య. అయి అనంగవైజయంతి, పురతః ప్రయాంతినీ సీమంతినీ కేయం కథయ? కింవదసి! 'ఇయం ఖలు నిజభర్తరి మాతాపిత్రో ర్నిద్రాణయో ర్భ్రాతృషు నిజ శయనాగారాంతరం ప్రవిశ్యఝడితి ఘటితగృహకవాటేషు స్వనితంబినీభి స్సహ నిద్రాణేషు కస్యాంచి న్నిశీథిన్యాం నిజశయన భవనా న్నిర్గత్య మృదుతరపదవిన్యాసేన గర్భగృహ మభ్యేత్య నిశ్శబ్దం కోశగృహకవాటం విఘటయ్యాంతః ప్రవిశ్య క్షితికుక్షినిక్షిప్తం పిత్రా సత్రార్థం శిష్టజనముఖతస్సంపాదితం పంచసహస్రైర్నిష్కై స్సంపూర్ణం కాంస్యఘటమాదాయ పూర్వేద్యు రేవ కృతసంకేతయో శ్శ్వశురయో రంధయో స్స్వపతో రేకశయ్యాయాం శయితస్య దయితస్య స్వపతః కుచకలశోపరివినిహితం భుజం మందమపసార్యనిశ్శబ్దభూషణముత్థాయ

కోశగృహాంతరం ప్రవిశ్య శ్వశ్రూభూషణపేటికా మాదాయ మహార్ఘాణి చేలానిచ గృహీత్వా బహిర్నిర్గతయా ప్రాతివేశిక గృహే స్నుషయాసాకం కందర్పాధ్వరం కర్తుం కంచి ద్దేశం గతేన నిశీథినీసమయే నిజరమణేనానుష్ఠితం నిఖిలమపి దుశ్చేష్టితం జానానాపి నానాదేశనివాసినీభి ర్విలాసినీభి స్సహ విజిహీర్షయా మృషా నిద్రామభినీయాజానతీవస్థిత్వా యామమాత్రావశేషితాయాం తస్యామేవ రాత్రౌ కుంభకోణా న్నిర్గత్య కామపిజరతీం సహాయీకృత్య రంగపురీ మధ్యేత్యాస్యామేవ వేశవాటికాయాం 'మదనమంజరీ'తి నామదధానా. 'నిఖిలరసిక చూడామణీగాఢాలింగనక్రీడావిజృంభమాణపరమానందఝరీ పరీవాహలహరీ పరితహృదయా మలయవతీ మందిరదక్షిణావసథమధివసంతీ'తి. పునః కిం వదసి. 'నకేవలమియ మేతాదృశ్యో బహ్వ్యోఽత్ర సంతీ'తి. అన్యాచ కాచన వారనారీపరీరంభణ ప్రవణేన రమణేన-అయి ప్రేయసి, స్వచ్ఛంద మభిసర బహూని విత్తాని సంపాద్య మహ్యం దేహి తత స్తవ యువనివహాశ్లేష లాభో మమచ వారవధూసంభోగోత్సవలాభో భవే దిత్యనుజ్ఞాతాభిసరణసామ్రాజ్యప్రాప్తికుతూహలిన్యా మయా సాయం ప్రాతరపి విహితాని శ్వశురవందనాని, వాంఛితఫలవితరణహారి చందనానీతి మన్వతీ తథాతన్వతీ మధురాపురా దాగత్య మత్తకోకిలాసదనో త్తరభవనేవసతి. అపరాపి కాచన సపత్నీవిహిత దుర్వారసర్వౌషధవిశేషగర్భితౌదనాదనజనితోన్మాదస్య నాథస్యానాదరణ మసహమానా సకలాభీష్టవిశ్రాణధారేయో యావననామధేయః కల్పవృక్షో మమా స్తీతిధైర్య మవలంబమానా భవనా న్నిర్గత్య 'కామసంజీవనీ'తినామధారిణీ 'విభ్రమవతీసద

నాభిముఖగేహ మధ్యాస్త' ఇతి. తాసా మమీా వృత్తాంతా
భవత్యా కథం జ్ఞాతాః! కింబ్రవీషి? 'మదజ్ఞాతఃకశ్చిదపి వృత్తాం
తో నాస్తి తాసా మి'తి. అనేనాసాం భవత్యాం విస్రంభోభూ
యానితిపృచ్ఛామి. కింబ్రవీషి? 'అద్యకిలవిలాసశేఖరోమన్మందిర
ద్వారపర్యంతే మదాగమనం ప్రతిపాలయన్నాస్తే,తత్త్వరయా
మయా గంతవ్యం. మయి దయా నిధీయతాం త్వయే'తి. అయి
మహాత్తో భాషణస్య కియా నయం జనః? తత్ర భవతో భగవతో
మదనదేవస్య దయయా విజయస్వేతి. సాధయామీాతి కతిచి
త్పదాని గత్వా, మదనసుందరీసదనం ప్రవిశ్య, స్వగతం-అనవరత
మన్మథారాధననిరతయా మహతీసంపత్తి రనుభూయతే. యతః-

ప. శేతే సంప్రతి హంసతూలశయనే శాతోదరీ తత్కరే
ధత్తే రత్నకరండమండితకరా సంవేష్ట్య వీటీం సఖీ,
అన్యా చోద్ధృతతాళవృంతవలయా సంవీజయంత్యాదరా-
త్తస్యాః కాచనతంతసీతి శనకైః పాదాబ్జసంవాహనం. 67

కించిదంతర ముపసృత్య, అనితరతరుణీజనానుకరణీయ
మస్యా విటజనవిషయోపచారచాతుర్యం, యతః —

ప. సద్యఃకల్పితశంబరప్రతిభటక్రీడార్భటీనిర్భర-
ప్రాదుర్భూతతతశ్రమోద్గమసమావేశాతితాంతాకృతిః,
అద్యశ్రాంతినివారణాయశయితాప్యాయాంతమాలోక్యమా
ముత్తస్థౌ ఝడితి స్ఫుటీకృతరవా కల్పావళీతల్పతః. 68

కించ. అన్యోన్యాకలితాంగుళికిసలయోద్వేల్లద్భుజావల్లరీ-
ప్రేంఖోళన్మణికంకణోత్కరఝణత్కారారవాలంకృతం,
జృంభారంభవికస్వరస్వరపరీరంభప్రియంభావుకం
తన్వంగీతనుతేఽంగభంగ మధునా నిద్రాలవాంగీకృతం. 69

సమీపం సముపసృత్య.

ప. స్ఫాటికపత్రే కటీరసఘుసృణపాటీరభరితా
పటీపేటీసీతాసురతపటిమానం సుతనుతే,
భుజామూలం నానానఖపదయుతం మన్మథకలా-
కలాపే పాండిత్యం ప్రకటయతి కస్యాపి కృతినః. 70

ఝడితి లజ్జావతి ముఖరితకంకణనికరేణ కరేణ గృహీతేన చేలాంచలేన పయోధరమండలీమాచ్ఛాద్య కిం వదసి? అస్తాంతావ దిదానీం తవ వర్ణనపటీయస్త్వా, సఖి, వినిహితే ఫలకే, భావేనాస్తామితి. అయి సుబ్రాహ్మణి, త్వయాపి పురస్థితే ఫలకే స్థీయతాం. కిం బ్రవీషి? అత్ర నకుత్రాపి సుబ్రాహ్మణీ లక్ష్యతే. అహంతు వంశపారంపర్యేణ అస్యామేవ వేశవాటికాయాం స్థితాయా నవమల్లికాయా దుహితుః పల్లవికాయా స్తనయా కాంచనమాలాయాః కనీయసీ. అయి మృషావాదిని, తవ కంఠరవాకర్ణనేన ప్రాక్తనః కోఽపి వృత్తాంతః శ్రుతిపదవీ మదవీయసీ మాకలయతి, అహంకిల పురా శార్ఙ్గపాణిసేవార్థం కుంభకోణాభిధానాం రాజధానీ మాసాద్య తత్రత్య వారసుందరీపరిరంభధన్యంమన్యః కతిపయదివసా నత్రాతిష్ఠం, తత్రాంతరే పురందరహరిదిందీవరలోచనావదనసిందూర బిందుసందేహసందాయిని ప్రథమవసుంధరాధరశిఖరప్రరూఢబంధూకతరుణ స్తబకబాంధవే, దినలక్ష్మీయాయజూకపక్ష్మలాక్షీమణౌ మణిమయకురీరశంకాకరే, వియదకూపారపారవిద్రుమవితానవిశయవిధానవిశారదే, గగనలక్ష్మీలలనాకేశపాశచంపకగర్భకసగర్భే, తిమిరపాలీవేతాళీసముచ్చాటనమాంత్రికే, కుముదవనమునిగణప్రా

ణాయామోపదేశ దేశికే, చక్రవాకమిథునజీవనౌషధే, కమలినీ
ప్రాణనాథే, భగవతి భానుమతి గగనేంద్రనీలసౌధశిఖర మధి
రోహతి నానాదిగంతరాళాగత వివిధవిలాసినీ కుచకలశయా
వృశ్చికదృఢాశ్లేషధన్యంమన్యరసికమూర్ధన్య నికరనైరంతర్యే
భగవంతం చక్రరథ మధిరూఢవంతం శార్ఙ్గపాణిం ప్రణమ్య తత
ఇత శ్శ్వశ్రూపిశాచికయా సహ గతయా త్వయా సాకూత
మాలోకితః శార్ఙ్గపాణిసేవా సద్యఏవ ఫలితేతి మనసి నిశ్చిత్య
తత్ర త్యేన కేనచి ద్విలాసినా ప్రదర్శితం త్వద్భవన మభ్యేత్య
మహోపాధ్యాయత్రియామా మిమా మత్ర శయితుం మమ
స్థలం దాతవ్య మితిమయా పృష్టేన తవ భర్త్రా దేహళ్యాం
సుఖం సేష్వేతి కథిత స్తథాకరవం' తతశ్చ నిమిషం కల్పకల్పం
మన్వానం మిథ్యానిద్రా మాతన్వాన మంతరాయ మంతరా
తవ పరీరంభమహోత్సవసామ్రాజ్యం లభిష్యతేవా నవేతి చిం
తానలదందహ్యమానం భవతీమేవ ధ్యాయంతం మోముహ్య
మానం మాం భర్తృదర్శనాదేవ క్షీరోదనాది భోజయిత్వా,
ఏలాలవంగమరీచిజాతిపరిమిళితైః క్రముకశకలైః కర్పూరమిళి
తైః స్సాకం తావకీనకమలాంగుళిదళవేష్టనభోగ్యభాగ్యాని
ధవళతాంబూలీదళాని ప్రదాయ, దేహళ్యాం సుఖ మాస్వ
భర్తృవేతాళం స్వాపయ్య శీఘ్రమేవాగచ్ఛామీత్యుక్తః,
యదాయదా గమిష్యతి భవతీతి త్వదాగమనం ప్రతిపాలయ
న్కల్పకోటిసహస్రకల్పామేకామేవఘటికామవసం-తత్రాంతరే.

ప. గేహా దేత్యనిపాత్యమాం రసవశాదూరుద్వయారోహిణీ
గాఢోత్కంఠమకుంఠకంఠవలయోన్మీలత్కపోతారవం,

కయన్మధ్యలతన్నతోన్నతపృథుశ్రోణీభరం నానట
త్తాటంకం భవతీముదాయదతనోత్తత్కేన విస్మార్యతే?

సలజ్జం కిం బ్రవీషి? 'వివిధవారవిలాసినీరసికస్య భవచ్ఛేతసి వృత్తాంతోఽయం వర్తతేవా న వేతి పరీక్షితు మేవ మభిహిత మి'తి. వారవధూనిధువనాపేక్షయా కులవధూనిధువనం జ్యాయ ఇత్యాస్మాకీన స్సైద్ధాంతికః పంథాః. తథాహి—

ప. అఘనోత్కంఠాఘటితైరన వశేషవిటోపగూహనాసులభైః,
అప్రేమరసారంభై రలమల మకులాంగనాపరీరంభైః. 72

కిం బ్రవీషి? 'అయే రసికశేఖర, భవంతమంతరేణజగతి కోవా కరతలబదరాయమాణరతిరమణరాద్ధాంతరహస్యః? అచిరమేవ మయాభ్యస్తా సమస్తా సంగీతవిద్యా భవదాకర్ణపథాధ్వనీకృత్యసఫలీకర్తవ్యే'తి. ఇదానీం రసమంజరీప్రథమరంగాధిరోహణమహోత్సవసంభావనాయ మయా గంతవ్యం అన్యథా సమాగత్య తథైవ కరోమి. సాధయామీతి. పదాంతరం. గత్వా. పురోఽవలోక్య.

ప. మందంమంద మమందవిహ్వలతను ర్నిర్గత్య కేళీగృహా-
దాళీదత్తకరావలంబనవతీ బాలాతపాకాంక్షిణీ,
బాలా కాచన రమ్యహర్మ్యవలభీసోపానపారంపరీ-
మున్మీలచ్చరణాంగుళీయకఝణత్కారం సమారోహతే.

ఇయంకిల కలావత్యా దుహితా లీలావతీ.

ప. మహీభూషా భాషాజితమధురవేషావిలసిత-
స్మరోన్మేషా తోషాపరిబృఢమనీషావహాముఖీ,
కనత్తోషా వేషానుదయదభిలాషాన్విదధతీ
హరత్యేషా దోషా రతితులితవేషా మమ మనః. 74

సమీపముపసృత్య.

ప. నవనఖపదరేఖాకాండబాహాంతరాళం
దరవిగళితనీవీన్యస్తహస్తారవిందం,
మృదితరదనచేలం స్రస్తధమ్మిల్లమాలం
కథయతి తవ గాత్రం కస్యభాగ్యోన్నతత్వం. 75

కింబ్రవీషి? 'కింనజానీషే భవత్ప్రియసుహృదం కందర్పశేఖర మి'తి.

సఖే కందర్పశేఖర, ధన్యతమోఽసి. యతః రంభాశరీరంభాలంభావ సంభావకరరంభోరూసంభోగ సంభూతానందసంభృతాభ్యంతరసంభావితో నిమిషమివ కాల మశేషం క్షిపసి. పునస్త్రిర్వర్ణ్య.

ప. ప్రాలేయ ద్యుతిఖండమండనమణేః కోదండలీలాం కుచౌ
కుర్వాతే కురుతే సుధాబ్ధిదుహితుర్గేహోపమా మాననం,
గీ రాహోరధియం కరోతి మరుతామాద్యావతార శ్రియం
దైత్యారేః కురుతో దృశౌ మణిరుచిం కుర్వంతి జిష్ణోః కచాః.

కించ. చరీకర్తి గ్రీవా దరవరపరాభూతిరచనాం
ఖరీభర్తి స్వర్ణప్రతతితులనాం బాహుయుగళీ,
దరీధర్తి శ్రోణీ విపులపులినాభాం తనురియం
వరీవర్తి ప్రాయస్తవ తరుణి పారేకవిగిరాం. 77

అపిచ. మృగమదతిలకకళంకం
తోషితయువలోకలోచనచకోరం,
స్మితచంద్రిక మేతదయే
మదయతి వదనేందుమండలం చేతః. 78

కిం బ్రవీషి? 'కిమనంగలేఖాత్తంతన్యమానానన్యసామాన్యానంగధన్యంమన్యస్య రసికజనమూర్ధన్యస్య భవతోఽత్ర

ధూర్తపచనరచనాచాతురీతి. కలభాషిణి, మైవంభాషిష్ఠాః-అథ
వాకులక్రమాగతవిద్యాకౌశలధవత్యా శ్చాటువచనపరిపాటీ-సఖి
సీమంతినీసీమంతముక్తామణే స్వచ్ఛరణారవిందపుష్పంధయమపి
దాసజనమేనం శోకభాజనం కరోషి - ప్రసీద! ప్రణయరసత
రంగైః శీకరైః రపాంగైః రక్షింప! సాధయామీతి, పదాం
తరం గత్వా, పార్శ్వతో ఽవలోక్య.

ప. నిద్రాభంగనిమీలితార్ధనయనః కక్షం స్పృశో రేఖణా-
వక్షోజాంకనిశావలేపకలిశం యజ్ఞోపవీతం నఖైః,
అంగైరంగజసంగరాలసతరైః ర్భావంగమైస్సంగత-
శృంగారో నవయోషిరంచతి సమం శృంగాటకోపాంతికం.

అథ శంఖలు సీలకంఠశాస్త్రిణః పుత్రో గణేశ్వరశాస్త్రీ నామ విప్రవిటః సమీప ముపసృత్య. సఖే గణేశ్వరశాస్త్రిన్, భవత్పిత్రా సంపాదితం కోశజాతం బహుళ మస్తి త్వత్క్రోషం, తదిదానీం! కింకృతం? కింబ్రవీషి? 'మత్కుణవిహారభూమిభిః కేలీగృహాంగణనిరోధిభిః శ్లిష్టభిత్తిభవద్భిస్తాలపత్రైః కిమస్తీతి తాని శ్రోత్రియవేతాళేభ్యో విక్రీయ భూరిధనమాదాయ కమలావత్యాదుహితుః కనకమంజర్యాః శ్యామ్యతే కనకకర్ణపత్రేఽకరవమితి తర్హి సాధుకృతం - కదాచన పవనోదరంభరిపరిబృఢసూక్తిసూక్తిమార్తికనికరైః కణాదవరభారతికలుషకల్లోలినీకతకక్షోదసందోహైః రపురుషేయభాషాయోషాభూషావిశేషాయమాణైః ర్జైమినీభణితికలశకల్లోలినీవల్లభకల్లోలజాలైః కావ్యనవ్యకుముదకేదారసుధాకరకిరణకలాపైః ర్నాటకనవరత్నకరహాటకైః రలంకారాగమసుమనోభరైస్సర్వ దుర్వాదిధూర్వహాదుర్వారాఖర్వగర్వసర్వస్వనిర్వాపణపటీయోభిర్వచోభిర్వ

వహారతో భవత్పితుః పార్శ్వశోంవదేనపాండ్యవసుంధరాధురం ధరేణ పారితోషికతయా వితీర్ణేమణికుండలేచ కింకృతే? కింబ్రవీషి? 'తేచమణికుండలే విభజ్య తత్రత్యాని రత్నాన్యాదాయ తయోరేవ కర్ణపత్రయో రఘటయమి'తి-తతోఽపిసాధ్వనుష్ఠితం - కింవదసి? 'ఆస్తాంతావ త్పైతృకధనరక్షాపరిపాటీపరిప్రశ్నః-కాలోఽయ మతిక్రామతి-తదహం తయా కనకమంజర్యా భగవత శ్శ్రీరంగరాజస్య శ్రీమజ్జనకనకకుంభానయనాత్పూర్వమేవ ధవళతాంబూలీదళాని క్రముకశకలాని చానేతవ్యానిత్యాదిష్టోఽస్మీతి - ఆలమల్లకమాత్రావశేషీకృతో భవా నేతావదపి సంపాదితుం ప్రభవతి - కిం వదసి - భావ? కిం నజానీషే? 'సోమశేఖరశాస్త్రిప్రభృతిభి రస్మత్కులీనై రారాధితం హాటకసంపుటనిక్షిప్త మనర్ఘం స్ఫాటికలింగం తదిదానీంవిక్రీయ ద్విగుణతయాసంపాద్య తామానందయిష్యామీతి-తర్హి సాధయేతికతిచిత్పదానిగత్వా, పార్శ్వతోఽవలోక్య,

ప. ప్రసార్యైకం పాదం పరమపి నికుంచ్యాతిఫలకే
వసంతీ పశ్యంతీ వదనకమలం రత్నముకురే,
లలాటే కుర్వాణా హరిణమదపంకేన తిలకం
చకోరాక్షీ చేత శ్చలయతి మమాలోకవలనైః. 80

ఇయంకిల లీలావతీతనయా తారావళీ. సమీప ముపసృత్య.

ప. తారావళిప్రసవనారాచకేళిననరారాజితోరుకదళీ
దోరాగవాకలనథారాయుతోరుయుగగీరాయితాతిచతురే,
తారాధిరాజముఖిచారాయితాక్షినవధారాధరాభకబరీ -
భారావలగ్న కులహారాళిలోక మిమ మారాధయాక్షివ
[లనైః.

కుంభీంద్రకుంభస్తని వక్త్రబింబ -
మంభోరుహాడంబర మాబిభర్తి,
విశేషకం తత్ర చరీకరీతి
నిష్పందపుష్పంధయడింభడంబం. 82

కించ. తిలకం కురంగమదపంకకల్పితం
తవ భాకసీతి వికచోత్పలేక్షణే,
విషమాయుధేనధనుషి భ్రువోర్యుగే
కలితేషనీలనలినస్య పుంఖలా. 83

అపిచ. రదశ్రేణీముక్తామణివితతిలీలాం వితనుతే
ప్రవాళప్రాగల్భ్యం రదనవసనం కందళయతి,
ముఖాకాతిప్రౌఢింముఖలవణిమత్కీరజలధా
భవత్యాఃకస్తూరీతిలక మరవిందాక్షి వహతి. 84

కిం బ్రవీషి?'ధూర్తజనధౌరేయ!భవదుక్త్యైక్తిపాటవం ప్రభావత్యాస్సమక్షం సమావిష్కృత్య తత్కటాక్షసంధుక్షణేనధన్య తమో భవేతి' - సఖి! తరుణజనానందవరుణాలయకౌముదీమైవం వాదీః.

వ. అన్యాముపైమికిముకామిని కామబాణ -
దీర్ణాంగకోఽపి భవతీ మపహాయ సోఽహం?
కిం చాతక శ్చిరతరం తృషితోఽపి ధారాం
పాథోధరీం పరివిధూయ పిబేత్తదన్యాం? 85

కింతు. పన్నగైరివపటీర వల్లరీ -
కేతకీవచ కఠోరకంటకైః,
సర్వదా నృపభటై స్సముద్భటై -
ర్వేష్టితేతి నభియామహ మాగతః. 86

రాహుణేవ హరిణాంకమండలీ
సాంప్రతం భటగణేన వర్జితా,
ఏకికా భవనగేహళీతలే
తిష్ఠసీ త్యభయ మాగతో ఒస్మ్యహమ్. 87

తస్మా దభినవసుధాసారలహరీభి రివాధికతరశీతలవిమల వైఖరీభిః ప్రేమరసధోరణీభిః కటాక్షధారాభి రభిషిచ్య విష మాయుధవిషమశరా ద్విమోక్ష్య రక్ష మాం. కిం వదసి? 'ఏవం చేత్ప్రరేద్యు ర్భవదభిలషితం సఫలీకరిష్యామి- ఇదానీం నికటే పర్యటంతి రాజభటా స్తత్త్వరితంగచ్ఛే'తి - తర్హి సాధయా మీతి పదాంతరం గత్వా, అగ్రతోఽవలోక్య.

ప. మహార్ఘరత్నకుండలప్రబుద్ధగండమండలో
విశాలపట్టవాససీవసాన ఏష పండితః,
ఇత స్తతో విలోచనే విచాలయ న్భయాకుల -
స్సమేతి బాలచంద్రికావిహారమందిరాంతరాత్. 88

అయంఖలు'వసంతసోమయాజీ'నామ విద్వజ్జనచూడామ ణి స్తద్గృహే న్నిష్కాసితః.మాముద్వీక్ష్య మందేతరమందాక్ష బందీకృతహృదయోభూయోఽపి తద్గృహ ప్రవిష్టమాత్రఏవకా ముకకాళరాత్ర్యా అయే బ్రహ్మబంధో లుబ్ధకధారేయ! ఏతా వంతం కాలం భవద్భగినీ మనుభూయ పునరాగతోఽసి, తర్హి గ చ్ఛగచ్ఛేతిపరుషం భాషమాణయా గళహ స్తికయానిష్కాసితః కష్టాందశామనుభవతి. తావ దేన మపారత్రపాకూపారమహావ ర్తగర్తబంభ్రమ్యమాణం బ్రాహ్మణముజ్జీవయామీతి. సమీప ముపసృత్య. భోమహోపాధ్యాయ! మాభైషీ ర్మాభైషీః-అహం కిలైవంవిధరహఃకర్మణి సాహాయ్య మాచరతో భవదంతేవాసి

మాధవపత్నీ వస్త్యంతరంగోఽస్మి. కిం బ్రవీషి? 'జానే భవంతంభవా న్నిలాస్మాకి మంతరంగతమోఽభవతి. కింతు. భవతి రాజభట భార్యింత్యాదుద్ధతా మమా మభూమిం వాఙ్మనసయోరవ్యభావ మితి- ఉపాధ్యాయం హస్తేగృహీత్వా దేహాలీం ప్రవిశ్య అయినిష్ఠుర కపటవచనచీచికే! జరతిపిశాచికే! భవత్పుత్రీం కళత్రీ కరణేనపవిత్రీకర్ణాణం ధరిత్రీసుపర్వాణం కి మవజ్ఞాయాః పాత్రీకరోషి.? కిం బ్రవీషి,అయేపండితమానినోఽస్యదుశ్శీలం న విదితం తే, తథాహి -

ప. మాసంమాస మనర్ఘ మంశుకయుగం సౌవర్ణరేఖాంచితం
కర్ణాభ్యాసప్విత్రయంచ నిష్కశతకం గోపాలచక్రార్ధం,
ఏలాజాజిలవంగవాలమరిచి శ్రీఖండతాంబూలికా
కస్తూరీకటవాసకుంకుమనిశా దాస్యామి దివ్యాస్తవ. 89

ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ త్రిచతుర్మాసా న్మద్దుహిత్రా సత్రా శయిత్వాయనప్తవయస్య మోచాఫలం దర్శయన్నివ సుధా సారముచం వాచ మూరచయతీతి. అయి వృద్ధవర్ధకి! తత్కిమ యం సిబాదిపత్రికాం ప్రాదాత్కిం. కిం బ్రవీషి.? అస్యైవ పత్రికా సోమశేఖరకామశేఖర ప్రముఖసాక్షిజనరక్షితేతి. అయే మహోపాధ్యాయ! ఇయం ప్రకృత్యైవ కఠోరతరా దత్తవిత్తానప్యవంగద త్తప్రభృతీనివ న జానాతి. ప్రతిశ్రుత మర్థ మదిశంతంభవంతం కథంనావజానీయాత్? కిం బ్రవీషి?

ప. మాసంమాసం ప్రతిజ్ఞాతం ప్రదిశామి న సంశయః,
తథాప్యేష మసౌ బ్రూతే స్వపటానర్పణాత్కృధా.' 90

ఇతి. ప్రాదాయ ప్రాక్పటే మస్యాః పశ్చాదంచ నితంబినీం,
దత్వా ఒలిం పిశాచ్యా హి గృహ్ణంతి నిపుణా నిధిం. 91

తర్హి సాధయేతి, కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.

ప. మస్తన్యస్తమయూరబర్హనివహా బాహానిరుద్ధాషధి
స్ఫారాభ్యంతరవస్త్రకంకణగణాః కేచిన్నరేంద్రోత్తమాః,
అంసోత్తంసితవంశకోటిఘటితవ్యాలంబిశిక్యాంతర-
స్థాయివ్యాళకరాళపేటపటలాస్సాటోపమాయాంత్యమీ.

అన్యతోఽవలోక్య

ప. భుజంగదర్శనోత్కంఠే కంఠీరవపరాక్రమః,
కామపాలికయా సాకం ధనపాలో విలోక్యతే. 93

తతశ్చ - భూషాశేషవిశేషభీషణతమాన్వ్యాపాయకంథాజుషో
రూషోన్మేషపరుషః కరాళవపుషో భూపాయి తాశీవిషాః
ఆలోలాయసకంకణాంకితకరా నింగాలఫాలస్థలాః
సర్వేపౌరజనా నిరీక్షితుమమూన్సత్రాసమత్రాసతే. 94

సమీప ముపసృత్య.

ప. సదంభం విజృంభజ్ఝణత్కారభంగిం
తులాకోటి మేకాం వహ న్వామపాదే,
అతంద్రో నరేంద్రో నరేంద్రోపకంఠే
భృశం కౌశలం స్వీయం బంభ్రమీతి. 95

అహో సమస్తానామపి దేహినాం దుస్తరా కమలాస
నశాసనబలీయస్తా - యతః.

ప. వ్యాళగ్రాహివరేణ కాలభుజగాభోగాంతరే తాడితా
వేగా దుచ్చలితాని తాంతకుపితా విస్తారయంతః ఫణాః,
ఘూత్కారారభటీస్ఫుటీకృతవిషోద్గారాతిఘోరాననా
వీక్షంతేఽము మమీ సమీరితఘనాలాబూరవాడంబరం. 96

విస్తారితుంబీనినదానుసారి విస్తారిస్ఫారతాంకారిఫణావిహారి,
చతుశ్శ్రీవస్త్రాండవనర్తనస్యాణాం చతుశ్శ్రీవశ్శర్మచరీకరీతి.

అధునాకిల కాలక్షపజంగవిలోకనేన రసికహృదయమధుకరమంజర్యాః రసమంజర్యాః పరిగతకైతకదళశ్రేణీపరిహసిత పంచబాణకృపాణీ నిందితకళిందనందనీ నీరవేణీ వేణీ మామకీనస్మరణసరణిసమారోహిణీ భవతి, తత్త్వరయా గంతవ్యమితి పదాంతరం గత్వా.పురోఽవలోక్య.

ప. విస్తీర్ణాంతరకర్ణపత్రలలితై ర్ద్రాఘిష్ఠవేణీలతై-
రానాభిప్రుటబద్ధకంచుకపటై స్సాకం వధూటీజనైః,
హస్తోదంచితదారుఖడ్గలతికాః కౌసుంభచండాతకాః
చండాః కేఽపి జలేన సన్నిదధతే సాడంబరాడంబరాః. 98

తతశ్చ:—

బాలాః పార్శ్వవిలంబిచంచలశిఖాశ్చక్రీం భ్రమింతన్వతే
మాండూకీంప్రతిమాంచరంతిరచయంత్యాక్రాంతిమైణార్భ
సార్పీం సర్పణవైఖరీం విదధతేపాతంగమీ ముద్గతిం [కీం,
గాహంతే కలయంతి లంఘనకలాం ప్లావంగమీం సంప్రతి.

కించ. పాండ్యక్షోణిధురంధరేణ కటకేవిశ్రాణితే కాంచనే
చోళక్ష్మారమణేన హాటకతులాకోటీ మమైకార్పితా,
చిత్రా పశ్చిమభూమిభుజాబృహతికా దత్తేఽయ మన్యాదృశీ-
త్యాత్మశ్లాఘనపండితో విజయతే క్షోణీపతే రగ్రతః. 100

ఊర్ధ్వమవలోక్య, సాశ్చర్యం.

ప. ఆకాశాధ్వని వంశకోటిఘటితే తంతౌ తనీయ స్తరే
పాత్రే కాంస్యమయేనిధాయచరణౌ నేత్రేపిధాయాంశుకైః,

భోభో రాజశిఖామణే జయజయ ప్రేక్షస్వ రక్ష స్వయం
దివ్యం మే బిరుదం దిశేతి కథయన్నుచ్చాకృతి ర్ధావతి.

(అన్యతోఽవలోక్య)

ప. ఘనజఘన స్తనయుగలీ -
భారసమీభూత చరమపూర్వతనుః,
వంశాంచలే భ్రమంతీ
భ్రమయతిహృదయం మమాద్భుతం యువతిః. 102

(కించి దంతరం పరిక్రమ్య. ఊర్ధ్వమవలోక్య,) ఇదానీం గగనమధ్య మధ్యాస్తే గభస్తిమాలీ.

ప. వ్యోమాఖండలనీలవర్ణ వలభీమధ్యస్థలీలంబిత
ప్రౌఢాదర్శవిడంబనావిరచనా చాతుర్యధుర్యాకృతిః,
రోదోగర్భగభీరగహ్వరఘనీహీరో దినశ్రీముఖ
స్త్రీసౌవర్ణకురీరవిభ్రమకరీ భాస్వాన్నిధి ర్భాసతే. 103

ప. స్మేరత్తామరసక్వథన్మధురసం మాధ్వీలిహాం మండలీ
త్యక్త్వా స్తోకవికాసి కుట్మలకుటీగర్భేషు సంలీయతే,
ఆవాలాంబునిపీయ శీతల మధోభూమీషు భూమీరుహాం
రోమంథంరచయంతిమంథరమమీ వ్యామీలితాక్షామృగాః.

కించ. నీరంధ్రచ్ఛదమండలీభరదరవ్యానమ్రశాఖాశిఖా -
రేఖాఖేలదనేకకోకిలవధూనిర్ధూతచూతోదితైః,
మాధ్వీనిర్ఝరిణీగణై శ్శిశిరితం క్షోణీరుహాణా మధో
భూభాగం సహసా భజంతి పథికా భానుప్రభాబాధితాః.

(కర్ణం దత్త్వా శ్రవణ మభినీయ, సాంజలిబంధం.)

ప. సంధ్యాస్నానతటదంధకారిమకుటీకోటీతటీపర్యట -
ద్గంగోత్తుంగతరంగ సంఘనినదస్పర్ధానిబద్ధాదరః,
మంథక్షుబ్ధధునీధురీణరణితాహంకారహుంకారకృ -
న్మందం రంగమహీపతే రుదయతే మధ్యాహ్నశంఖధ్వనిః.

ప. ఆలీవీజితతాలవృంతవలయోన్మీలన్మరుత్కందళీ
మందాందోళితచేలపల్లవలసత్కంఠోపకంఠస్థలాః,
ప్రాప్తోపాంతతటై ర్ద్విపై ర్విరచితచ్ఛత్రాః పటై రుచ్ఛ్రితై -
ర్మందం యాంతి వరాంగనామధురిపో ర్మధ్యాహ్నసేవో
త్సుకాః. 117

పురోఽవలోక్య.)

ప. ద్వారకటీం కదార్పణపటీం విపులం సంవ్యాన మాతపత్రాణాం,
మందారమల్లికాయాః కుర్వన్నోఽయం విలోక్యతే సుకృతీ.

అయంఖలు రసికచూడామణిర్నామ విప్రవిటః.(సమీప
ముపసృత్య,) సఖే ఽబహోఃకాలాదస్మచ్చక్షుషీ శీతలీ కరో
షి. ఏతావంత మనేహసం కో వా దేశః పరిష్కృతః? కిం
బ్రవీషి? 'చిరాయ ప్రేమోదన్వంతం భవంతం మామకీన
ముదంతం కదావా కథయామీ'తి. బహుల మస్తి కుతూహ
లం. తదిదానీ మశేషముదీరయామి. సవయసా సావహిత
మనసా భవితవ్యం. అహంకిల మందారమాలికాం మహిళాజన
మౌళిమాలికా మనర్ఘైరాభరణై రభిభూష్య యథాభిలషిత
ద్రవిణవితరణేన ప్రతోష్య తయా సమ మనంగదేవతా మా
రాధయ న్కతిపయదివసా ననైషం. అథ క్రమేణ సా మామ

కీనం ధన మఖిలం వివిధై రుపాయై ర్వ్యాలో భ్యాపహృత్య నాయ మితఃపర మేక మపి దాతుం ప్రభవతీతి మాముపేక్ష్య మత్థ్వానే కంచన క్షత్రియకుమారం ధనాధ్యక్షనామాన మభీషిచ్య త్వచ్చరణారవిందావలోకనమంతరేణ క్షణమపి జీవితు మక్ష మోఽహ మితి చరణారవిందే శరణీకుర్వతో లమల్లకమాత్రా వశేషస్య మమాజస్ర మభ్యర్థనాసహస్రేణ పటీచేటభావ మనుజ్ఞాతవతీ తదనంతర మాదర్శకేళీగృహనిర్మాణకుతూహలినీ ద్రవిణాభస్త్రికాయుగళం ప్రదాయ మాం హాణపురీం ప్రతి ప్రేషితవతీ. తత్రాపణేషు దర్పణానాదాయాదాయోద్వీక్ష్యమాణం మా మవేక్ష్య కశ్చి త్కాంచీపురవాసీ విలాసీ కిమర్థ మేతేషు దర్పణేష్వర్థజాలం వ్యర్థం వికిరసి అస్మత్పుర్యాం నిసర్గనిర్మలా వహామహార్ఘా దర్పణా స్సంతి తా న్పరిగృహాణేత్యభాణీత్.

ప. అమరపురీపరిపాటీం మహిళామాణిక్యమండలీపేటీం,
కాంచ నకాంచనకాంచీ మవనీసుతనో స్సమాంచమథ
కాంచీం. 109

తదను విలాసీ మాం హస్తే గృహీత్వా ఘాటపుటభేదనవేశవాటచపేటదానపటిమానం వేశవాటం ప్రవిశ్య నిజలావణ్యకణికావధీరిత గీర్వాణరమణీనాం వారవధూమణీనాం వదనమండలాని నిసర్గనిర్మలా మహార్ఘాదర్పణా ఏతఇతి ప్రాదర్శయత్. తదుక్తం సమ్యగాత్థ సమ్యగాత్థేతి సశ్లాఘ మంగీకృత్య భస్త్రికాయుగళద్రవిణజాతం యథోచితం వినియుజ్య.

ప. పారేశతం వారవధూమతల్లీః
కాంచీమహీమండన హేమవల్లీః,

మల్యాదివల్లీరివ భృంగరాజ-
స్తత్రాన్వభూవం కతిచి ద్దినాని. 110

అథ కదాచి దంబుజినీకుటుంబిని బింబఫలాడంబరవిడంబిని చరమకుంభినీధరచూడచుంబిని బలభేదన పుటభేదన పటీయసః కాంచీనగరస్య రామణీయకదిదృక్షయేత స్తతః పర్యటతః చిరంతనభాగధేయపరిణమశాలినో విబుధవీధీపథేన సంచరమాణస్య మమ చక్షుశ్చకోరయో శ్శరచ్చంద్రచంద్రి కేవ మహాంతం ప్రమోదం ఘటయాంబభూవ. మాధవాచార్యనామ్నో మహోపాధ్యాయస్య ద్వితీయజాయా మానినీజనమతల్లీ కబరీవేల్లితమల్లీ ప్రతోళికా వేదికావిరచ్యమానరంగవల్లీ శృంగారవల్లీ.

ప. అథ బుధప్రమదా ప్రమదాంబుధే
నవసుధాలహరీపరివాహిభిః,
ప్రణయశీభరితై రవలోకనై-
ర్జనమిమం న్యమమజ్జయ దంజసా. 111

తత స్సానిజాగారద్వార పర్యంతభిత్తిలిఖితసింధురవసుంధరాధరధురంధర మధికంధరం ధరంత మాత్మనా కేతుమంతమివకుర్వంతంకమపి శకుంతమవలోక్య తిర్యగావర్తితకంధరా నిశ్శబ్దోదీరితనిజోదంతేన దృగంతేన మా మవలోకయంతీ ప్రాతివేశికవిద్వత్కులభాషిణీం పద్య మిద మభాషత.

ప. గంగా క్షేత్రసమాఖ్యమంటపవరం మాం భేజివాంసంజవా-
దస్యా బంధుజనోఽనుయాస్యతి ముదా బాలేయమేకాకినీ,
న స్థాతుం ప్రభవిష్యతీతి విజనే గేహే కృపాంభోనిధి -
ర్దేవ స్తాదృశవేషఏవ తనుతే మన్మందిరే సన్నిధిం. 112

తత స్తయా ప్రౌఢాంగనాసీమంతముక్తామణ్యా విబుధర మణ్యా మకరందబిందుభి రివామృతప్రుషంతీభిరివ పుండ్రేక్షు కాండఖండై రివ ఖండశర్కరాశకలై రివ హయ్యంగవీనగుళి కాభి రివ ద్రాక్షాఫలై రివ మధురాక్షరై రుపనిబద్ధ మతిహృద్యం పద్యం పర్యాలోచ్యమానం 'నిఖిలేషు బంధుజనేషు గరుత్మంత మధిరుహ్య గంగాక్రేతృమంటప మభియాంతం భగవంత మనుయాతేషు విజనం మద్భవనం ప్రవిశ్య త్వజ్జన మిమం కృతానందార్ణవమజ్జనం విధాతుం సజ్జీభవే' త్యముమర్థం ధ్వనయామాస. తతఃప్రభృతి తత్క్షణవిజృంభితమనోభవదావపావక కీలాజాలకబలీకృతకళేబర శ్చంద్రాతపే చండాతపతాం హారి చందనరసే ఖదిరాంగారఖండతాం వయస్యవచనే వత్సనాభతా మాహారే హాలాహలతాం విచికిలజాలే సూచీనిచయతాం వసంతానిలే వజ్రాంకురతాం నిద్రారసే నిరాదరతా మాకలయ న్కథం కథ మపి విభావరీ మతివాహ్య పరేద్యుః.

ప. ప్రాచీనాచలమౌళిమండనమహామాణిక్యశంకాజుషి
ప్రాలేయేతరరోచిషి ద్విజపతే రంపావతంసాయితః,
గంగాక్రేతృసమాఖ్యమంటపవరం వేదండశైలాధిపో
భవ్యాలంకృతిభాసురాకృతి రగా త్సార్థం సమస్తై ర్జనైః

అహంతు విలంబితవితరణవిచికిత్సాభూయిష్ఠం భగవద్భజన ముపేక్ష్య సద్య ఏవ ఫలదం తత్తనూభవస్య మనోభవస్య భజనం సాధిష్ఠ మితి మనసి సిద్ధాంతయ న్తస్యామేవలగ్నాంతఃకరణః విబుధవీథీం ప్రావిశం.

ప. కవాట మీషద్విఘటయ్య కించి-
దటంచయంతీం బహి రాననేందుం,..

భృశం దృశం మద్దిశి కల్పయంతీం
మృగీదృశం తాదృశ మభ్యవిందం. 114

ప. సంవ్యానాంతే ముఖరవలయం పాణినా మాం గృహీత్వా
పర్యంకే సా పులకితతను స్సత్వరం పాతయిత్వా,
బాహావల్లీదృఢకృతపరీరంభ మంభోరుహాక్షీ
మోదం వాచా మవిషయ మథ ప్రాపయామాస కించిత్.

అనంతరంచ సా 'మద్గృహాంతరే ధినో మహోపాధ్యాయస్య సన్నిధౌ శాస్త్రాణి పఠంతః కతిపయపాఠకా స్తిష్ఠంతి త్వమపి తేషా మన్యతమీభూయ మాంకృతార్థయేతి' కంచి దుపాయ ముపాదిక్షత్. అహమపి తథైవ తత్సన్నిధౌ అనుదిన మాపాయం వాత్స్యాయన మధీయానో నుకుపమాత్రభావం తయాపార్థ మనుతిష్ఠ న్కతిపయమాసా నత్రాతిష్ఠం. అయమనయా రమతఇతి కింవదంత్యాం ప్రచురీభవంత్యాం. మితఃపరమిహాస్థానేఽవస్థానం నస్థానేభవతీతి కస్యాంచి న్నిశీథిన్యాంకోశగృహకవాటం విఘటయ్య దీనార పేటికా మాదాయ తామేవ హ్యాణపురీ మభ్యేత్య మహార్ఘదర్పణాం త్సంపాద్య కిమపి కేళీగృహం నిర్మాయ భూయ స్తర ద్రవిణవితరణే నానందయ న్మహావృక్షసదృక్షభవద్ధనాఢ్యత్క్షనామ్నా క్షత్రియకుమారాయ మదీయ మాగతం వీటీచేటభావం ప్రదాయ యథాపూర్వం మదీయసహజం మందారమాలికాపరీరంభమహానందం ప్రనష్టమివ ధనం లబ్ధ్వాప్రహృష్టమనాః కాల మశేషం క్షిపామి' తికర్ణామృతేన భవదుదంతేన ఘనసారనీరనిషేవణేనేవ చండాతపతాపోఽయ ముపశమితః.

ప. వాచా మసీమా తవ భాగ్యభూమా
కాంచీపురం ప్రాప్య యథాభిలాషం,
విహృత్య తత్రత్యవధూభి రేనా-
మవాప్య భూయోఽపి సుఖాకరోషి. 116

సాధయామి. (ఇతి పదాంతరం గత్వా.)

ప. కాళికాతులితచూళికాకలితమల్లికాసరమతల్లికా
పాళికాస్రుతమధూళికారసకణాళికాపముదితాళికా,
ఆళికాభుజమృణాళికాచరితడోళికాతరళమాలికా
జాలికాగమనకేళికాజితమరాళికావిధుకలాళికా. 117

కేయం కందళయతి మమ లోచనయో రమందమానం దం. ఇయంకిల కుందరదనాయా స్తనయా చందనవతీ. పున ర్నిర్వర్ణ్య.

ప. అంతర్గకీలితకేతకీదళతటిద్ధమ్మిల్లధారాధర -
వ్యాకీర్ణస్స్రయమానసూనకరకాశ్రేణీక వేణీద్యుతః,
ఉల్లోచోల్లసతప్రసూనవిగళన్మాధ్వీకధారాప్లుతం
ధత్తేకాంచనడోలికావిహారణం వర్షాగమప్రక్రియాం. 118

ప. ఆళ్యాభావవిదా కయాచన రయా దాందోళితే డోలికా -
మంచే కాంచనభీతి మంచితవతీ మేనాం చకోరేక్షణాం,
పీనోత్తుంగకఠోరసంగతకుచాం వాచాలమంజీరకాం
శ్లిష్యంతీం పరిరభ్య రూఢపులకో ధన్యో దరిదృశ్యతే. 119

అయంఖలు భుజంగశేఖరో మామవలోక్య డోలాఫలకా దవరోహితు ముద్యుక్తోత త్త్వరిత మన్యతో గచ్ఛామి. (ఇతి కతిచిత్పదానిగత్వా, పురోఽవలోక్య) వితతవిళంబమా

నావికచవిచికిలకమలకువలయవకుళకుసుమసర నికరబహుళవిసృ
మరపరిమళపరిమిళదళిపటలపటుఝుంకరణవాచాలాయాం ప్ర
తిభిత్తిభాగం విలిఖితవాత్స్యాయనతంత్రప్రతిపాదిత చతురశీతి
బంధనిర్మాణ ధురంధర షోడశసహస్రగోపికాసమేత మదనగో
పాలాయాం పృథులముక్తాఫలగుచ్ఛగుంభితవందన మాలా
యాం వలభీవిలంబితకలధౌతపంజరపుంజవిహరమాణశుకశారి
కాప్రముఖకాంతశకుంతకలకలరవమంజులాయాం దర్పణదర్ప
దళనదక్షశ్లక్ష్ణలాళితతనుతర సుధార్ద్రవధవళితవితర్దికాతలనివస
దబలాయాం లీలావిహారశాలాయాం మదనయామినీకమనవిలో
కనకుతూహలాగతతారావళీమివ లసంతీం శ్రమజలకణికాపట
లజటాలే నిటాలే మిలంతీం పరిత శ్చలంతీం లలంతీం వహంతీ
అధరపల్లవసముల్లసితరుచినిచయపరిచయపరిపాటలం వదనకమ
లమకరందబిందుశంకాకలనకుశలం చంచల మధినాసాంచలం
నిస్తులం నిస్తులం ధారయంతీ చంచలపంచశరభిదురఝల్లీమనో
హారమల్లీసరనిర్భరమలకభరమాబిభ్రాణా కనకకంకణఝుణం
ఝుణాత్కారేణ చంచలచామీకరనూపురఝులంఝులాత్కా
రేణ హారిదంతరమఖిలమపి శబ్దాయయంతీ. కర్ణాంచలడోలాయ
మానహాటకతాటంకవిటంక ఘటితవివిధమణివితతీవిసృత్వరఘృ
ణిశ్రేణీద్విగుణీకృత ధాళధళీమిళితాభ్యాం మందస్మితద్యుతికం
దళీలాలితాభ్యాం మృగమదమకరీలాలితాభ్యాం ముకురమండ
లనిర్మలాభ్యాం కపోలాభ్యా ముద్భాసమానా చర్చితతటిల్లతా
గర్వనికాయం పూర్వకాయం కించి దపనమయంతీ విగళదుత్త
రీయచేలాంచలం కుచమండలే నిక్షిపంతీ సీమంతినీ తరళహార
కంపితకర్ణపూరకహ్లారం కర్ణపత్రం కలయంతీ తనోతి మమ

మనోభవోపహారం. ఇయంఖలు చకోరికాయాః కనీయసీచంపకలతా. సమీపముపసృత్య. సఖి చంపకలతే,

ప. త్వత్కుచోన్మిలితశబ్దజాతిభిఃకందుకశ్చుబుకమున్నమయ్య తే,
సాంత్వవాదకుతుకీసముత్పతన్పాదయోఃపతతిపాణితాడితః.

ప. కరకమలాహతోఽపి మణికందుక ఏష తవ
స్తనయుగళేన యోద్ధు మధునా ముహు రుత్పతతే,
ఉచిత మిదం మృగాక్షి సహతే నహి కోఽపి పుమా-
న్బలవదుపార్జితోఽపి పరిభూతికలాం జగతి. 121

ప. ఆత్మౌపమ్యకలావిహీన సుబలే తల్లాభవార్తావహాం
హస్తాబ్జేన నిహన్యమాన మధికం ప్రాప్తాగసం కందుకం,
త్రుట్యత్కంచుకబంధమున్ముఖముఖా వాలోకమానా స్తనా
హర్షోత్కర్షవశా దతీవ పృథులం తోషం దధాతే దృశోః.

ప. కందుకతాడనగణనాచటులాచటులాక్షీ చాకసీతితవ,
రదనపటీరతికమితు స్తరళా చూతప్రవాళశరతేవ. 123

ప. తరళాక్షి తావక స్తనకందుకపరిమాణతారతమ్యజ్ఞం,
కలయతి రయా దిదానీం కందూలం మామకీనకరకమలం.

కిం బ్రవీషి? 'అంతరాయో మూర్త ఇవ కందుకవిహారస్య త్వమాగతోఽసీతి. సుమహా నస్యాః కందుకకేళికాయామభినివేశః త దన్యదా సమాగత్య సల్లప' మీతి (కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.)

ప. మల్లః కశ్చన ఫుల్లహల్లకమహఃకల్లోలసల్లాపినం
బద్ధ్వా యుద్ధకుతూహలీ కటితటే శాటీమతల్లీం హఠాత్,

గర్విష్యత్ప్రతిమల్లతల్లజఘటాహుంకారహుంకారకృ-
త్కక్కాఢాంకృతిఫక్కికా ప్రకటితప్రఖ్యాతి రాగచ్ఛతి. 125

(అన్యతో దృష్ట్వా.)

ప. పాదన్యాసవిధావిధానవిచలద్విశ్వంభరామండలో
ఢక్కాఢాంకరణార్భటీవిఘటితబ్రహ్మాండభాండోదరః,
స్థూలస్థూలతను ర్ధృతారుణపటప్రౌఢాంగదాం భ్రామయ-
న్మల్లోపీరరస స్సవిగ్రహ ఇవ శీఘ్రం సమాగచ్ఛతి. 126

తతశ్చ.

ప. సాటోపం వికటారవం రచయతో బాహాంచలాస్ఫాలనం
గృహ్ణీతే చరణం ప్రహస్య పతతో భూమౌ సముత్క్షిప్తతః,
గాఢం వజ్రకఠోరముష్టిహతిభి ర్నిష్పిష్టసర్వాంగకౌ
రోషాంతౌ పరుషోక్తిభాషణచణౌ మల్లౌ దధాతే రణం.

(పదాంతరంగత్వా.)

ప. ఢీఢీఢీతివదద్భలోద్భటచటచ్ఛ్రేణీకరాస్ఫాలన-
క్రీడామ్రేడితరోషలోహితదృశౌ వృత్తిస్థసర్వాంగకౌ,
ఘాలే నిష్ఠురలోహలోచవపటౌ సంఘట్టయంతౌ మిథో
యుధ్యేతే ద్విపడింభడంబవపుషౌ మేషౌ ప్రతోళీజుషౌ.

(అన్యతో దృష్ట్వా.)

ప. పాదావబద్ధశిరసిచ్ఛురికాభిఘాత-
నిస్సీమనిర్గళదసృగ్ఝరతామ్రచూడౌ,
అన్యోన్యవీక్షణవిజృంభితరోషహృష్య-
త్కంఠోపకంఠగరుతౌ విహ తామ్రచూడౌ. 129

ప. సరుతౌ సముదితగరుతౌ భువి లీనౌ భూరివేగముడ్డీనౌ,
పరసౌ విగళితశిరసౌ కురుతఃకలహం కుతూహలా త్పురతః.

ఇమౌ కిల వసంతసేనవీరసేననామభ్యాం ప్రేర్యమాణౌ ధీర నాథతారనాథనామానౌ చరణాయుధౌ.

(సమీప ముపసృత్య) సఖే వసంతసేన, కోవాత్ర పణబంధః కృతో భవతా? కిం బ్రవీషి? 'అస్మాకీనో ధీరనాథో జేష్యతి చేత్ వీరసేనేన కళత్రీకృతా వాసంతికా మయానుభూయతాం. తారనాథో జేష్యతిచే న్మయా కళత్రీకృతా మాధవికా వీరసేనేనానుభూయతా'మితి. తర్హి సాక్షియా నయం పంథాః (అన్యతో ఽవలోక్య. శ్రుతి మభినీయ.) కిమయం మహా న్కలకల స్స ముజ్జృంభతే (సమంతా దవలోక్య.)

ప. భయం సంశ్రయంతో ద్రవంత స్ఖలంతః
పతంతో రుదంతో జవా దుత్పతంతః,
పటాంశ్చ త్యజంతో గృహాంతర్విశంతో
భవంతీహ లోకా స్సమంతా దిదానీం. 131

(ఝడితికలహంసికాసదనద్వారమభ్యేత్య దూరా దవలోక్యచ.)

ప. గండాభోగాభినిర్యన్మదజలలహరీమాధురీలోభలోల-
ద్భృంగీసంగీతభంగీపరిముఖరదిశాచక్రవాళాంతరాళః,
స్వచ్ఛందోద స్తశుండాంచలచలితరజోమండలామ్రేడితాభ్ర-
ప్రాగ్భారోద్భాసితాభ్రోభ్రమతిధరణిభృద్బంధురస్సింధురేన్ద్రః.

(అన్యతో ఽవలోక్య.)

ప. జంభారాతీభగండాన్నిమిఘననినదాకర్ణనారంభజృంభ-
న్నిర్వేలత్రాసశుష్యన్మదసలిలపరీవాహపారంపరీకాత్,

ఆయాతైర్భృంగసంఘైరనిభృతకరటస్యందిదానాంబుధారః
కుంభీగంభీర మేతి ప్రవిచలదచలప్రాంశు మాఘోకమానః.

ఘనతరఘంటాఘణఘణాత్కారేణముఖరితహరిదంతో ధీరధీరన్నంతో దృఢతరలోహశృంఖలసంఘట్టితదంతో కరాంచలభ్రమితరంభాసమున్మథితకుంభో సముత్తాడితవాలో సత్వరదోధూయమానకర్ణతాలో దంతావళో రోషోద్భటో ఝడితి సంఘటీతే.

ప. లోలహస్తభృతలోహశృంఖలా-
సంహతిప్రహృతిభిన్నకుంభయోః,
కామబాణరణవీరభద్రయో
రాజతే సమరకర్మ రౌద్రయోః. 134

సింహపటావలోకనేన భీతభీతౌ సమున్నతసౌధతలారూఢాభ్యాం మాధోరణాభ్యాం ఘనతరాంకుశచంకన్యమానమస్తకౌ బంధనస్థానం శనైశ్శనైరానీయతే. కిం బ్రవీషి? 'మదావళౌ ఇమౌ సింహపటావలోకనేన నాపసరతః. కింతు తావకీనమందగమనస్తనఘనోరులక్ష్మీసమీక్షణసంధుక్షణేన మందాక్షేణే'తి.

ప. కరకలితవిహారం కాపి కందర్పవేదం
కలశుకమభిరామం కామ మధ్యాపయంతీ,
యువనివహ మపాంగైర్మోహయంతీ మృగాక్షీ
మణిలసితమళిందం విందతే మందమందం. 135

ఇయంఖలు చంద్రరేఖాయాః కసియసీ (కల్పకలతాసమీప ముపసృత్య.) అయి కల్పకలతే, కలశుక మాలాపయ. కిం బ్రవీషి? 'తవ ప్రేయస్యా రసమంజర్యా శ్శుకస్య వచనాని యథా తవ హృదయం రంజయంతి న తథా తవ మమ శుకస్య భణితానీ'తి. అయి మైవం వాదీః. త్వయా యదుక్తం తద్వ్యక్తియుక్త మేవ. కిం బ్రవీషి? (సక్రోధం) 'రేరే బ్రహ్మబంధో, తర్హి తస్యా స్సవిధం గచ్ఛగచ్ఛే'తి. అయి ముగ్ధే, మదభిప్రేత మజానానా ఝడితి కి మితి కుప్యసి?

తథాహి.

వ. కాచం కాంచనసన్నిధౌ కపలినీ ధారేయబింబాంతికే
ఖద్యోతః కలహంసికాపరిసరే మాలా బలాకావలిః,
కాకానాం నికరః కుహూముఖకులోపాంతే సరోజేక్షణే
త్వద్వాచాం పురతశ్శుకస్య భణితిర్న శ్లాఘ్యతాం విందతి.

ఉక్త మర్థం పునరపి చాటువచనేన సమర్థయసీతి. అల మల మతిపల్లవితేన సల్లపితేన. అయి పక్ష్మలాక్షి, తవ శుకోఽయం సకలలక్షణలక్షితతయా విలక్షణ ఇవ లక్ష్యతే. యతః.

వ. త్రోటీకోటిరుచః కచాకచికలాం కుర్వంతి శోణోపలైః
పక్షౌఘా తనుతే భుజాభుజి రణం నీలై ర్మసారై రపి,
వాలాగ్రద్యుతయ స్తలాతలి విదాం నిర్యాంతి ముక్తాఫలై
ర్ముష్టాముష్టి విధాం దధాతి జఠరచ్ఛాయా సువర్ణచ్ఛదైః.

అత స్తస్యా స్సరసవచసాం సమాకర్ణనే సముపైతి సపది కౌతూహలం. కిం బ్రవీషి? 'సల్లపామి శృణు తావ ది'తి. అహో సుఖాదసకృదోపశ్లోకం శ్లోకం శుకముఖా దుద్భావయంత్యా భవత్యా శ్చాతురీ వచసా మగోచరీభవతి. కిం బ్రవీషి?

'కలకంఠనామ్నా భవత్ప్రియసుహృదా ద్వీపాంతరా దానీతస్య పంచవర్ణస్య మామకస్య శుకస్య సదృశో జగతి నాస్తి. యతః, సరససాహిత్యమాధురీసాధురీతిభి ర్వచనై ర్వల్గురచనైః కర్ణానందాయ కల్పతే' ఇతి. అయి సుదతి' త్రిజగతి భవతీ వ సౌందర్యవైభవతీ నకుత్రాపి వసతి.

(అగ్రతోఽవలోక్య.)

ప. వ్యాలోలత్కంకణాళీ ముఖరకరతలాస్ఫాలనారంభవేలా -
ధారాళానల్పజృంభన్మనిజదిగమోత్తంసగాథాసహస్రం,
ఉత్ప్లుత్యోత్ప్లుత్యనృత్యత్కుచకలశయుగీమణ్డలంధార్యమాణం
చోళస్త్రీణాం ప్రవీణంచులకయతియతివ్రాతచేతాంసిచైతత్.

(పురో దృష్ట్వా.)

ప. తుషకణపుంజపింజరిత మంజులఖంజరు -
డ్మదభరభంజనం కచభరం రుచిరం దధతి,
అభినవపుష్పవిజృంభితకాంతిమతీ
బహుళతరత్రపానతముఖీ సముపైతి శనైః. 139

కిం చ.

ప. మణిమయచంద్రసూర్యపరికల్పితమౌళితటీ -
లలితకటీస్ఫుటీకృతనవోదయరాగపటీ,
సురభిలవీటికారసభరారుణదంతపటీ
మదయతి మానసం మమ మదద్విపమందగతిః. 140

అపిచ.

ప. సురభిళచాపభూపమయకాహళికానినద -
భ్రమరనినాదమంజుమణినూపురదీప్రపదం,

పృథుకనితంబబింబపరిలంబితవేణి రసా
కనకతరంగిణీ పరిసరోపవనీ మయతే. 141

ప. సౌందరీధరసమంచితాకృతి స్సుందరీ ప్రియసఖీభి రావృతా,
తారకానికరమధ్యవర్తినీ శారదీ శశికళేవ రాజతే. 142

ప. పదకిసలయాంగుష్ఠన్యస్తాపి వృష్టిచమత్క్రియా
భువన మఖిలం గ్రాహంగ్రాహం వశీకురుతే తరాం,
సరసవచనస్తోమో మందాక్షమందసముద్గమో
రచయతి తరా మస్యాః కామాగమార్థవివేచనం. 143

(పార్శ్వతో౽వలోక్య,) అస్మత్ప్రియసఖో ౽లంకార బ్రహ్మచారీ ఇత ఏవా భివర్తతే. సఖే ఫణాధర ఫణామణీ-మివ దురాపా మేనాం మేనాభిరామాం రామామణీ మభితో భ్రామంభ్రామం మహీయసా కుతూహలేన కి మత్ర వి లోకయసే? కిం వదసి? 'ఇయం ఖలు కామదేవస్య తనయా త్రిచతురదినా త్పూర్వ మస్యా జనన్యా నవరతినామ్న్యా రేవతీస్నానాయ కావేరీ మహం గచ్ఛామి మత్పుత్రీ మోహనాంగీ ఏకాకినీ గృహే స్థాతుం న క్షమతే. తదేకఘటికామాత్రం తయా సహ సహాయతయా వసే' తి కథితః చిరాయ విధీయమానవేదాధ్యయన ముపాధ్యాయకృపయాసఫలీ బభూవే తి. మన్యేన స్తథా తన్యేనః.

ప. సరస మురసా బాలాం లోలాం బలాదవ ముద్వహం
స్తులితలికుచౌ గ్రాహంగ్రాహం కుచౌ సకుతూహలం,
మధుర మధురం పాయం పాయం విజృంభి సుధారసం
పులకితతనుః ప్రేమ్ణా౽చుంబం కపోలతలే ముహుః. 144

అత్రైషా ప్రత్యాసన్నపుష్పోద్భేదకాలతయా ప్రాయేణ నిధువనయోగ్యా చ బభూవ.తదానీ మేవ తత్సాజాతరసా ప్రాథమికీం పరాగ్ధ్యదశాం గళహస్తికతయా నిష్కాస్య, ప్రాగల్భ్య మేవప్రథమం ప్రథయాంచకార తదిదం రసికచూడామణే తవ బ్రహ్మచర్య మనుచిత మితి. నిష్కాశితద్వయం మే ప్రదాయ మమ భర్తా బాల స్త్వమపి కామపి బాలికాం పాణౌకృత్య చందనకుసుమతాంబూలోపభోగక్షమంగృహస్థాశ్రమ మాశ్రయ. తదనంతరం నిరంతరాయం మమ ప్రథమర్తు మారభ్య తవ భార్యాపుష్పోద్భేదోత్సవపర్యంత మస్మిన్నేవ నిష్కుటవనే మృదులతరదూర్వాకందళకందళితం సహకారతరో రధస్స్థల మావయో స్సంకేతస్థానం భవత్వి తి. వదంత్యా మస్యాం తజ్జననీ సమాగతవతీ'తి. సఖేఅస్యాఃపుష్పనిష్కారణే భావత్కం బలాత్కార మేవ కారణ మితి ప్రతిభాతి. కిం బ్రవీషి? 'అస్యాః పుష్పనిష్పాదనే తారుణ్యప్రారంభ స్సమవాయకారణం మమ పరీరంభణాదికం తు నిమిత్తకారణ మి'తి - వేదాభ్యాసజడస్య భవతః కుత్రత్యా రసికతా? శాస్త్రజ్ఞతా చ? - కిం వదసి? 'సర్వమపిత్వత్సహవాసాతిశయా దేవే'తి.

ప. యథా న సంభవే చ్ఛేద శ్శిఖాయజ్ఞోపవీతయోః,
తథా యతస్య నిభృతం పరదారపరిగ్రహే. 145

కిం వదసి?

ప. న వేత్సి మమ చాతురీం త్వ మహ మున్నతాం భిత్తికాం
విలంఘ్య భటమండలీపరివృతే నృపాంతఃపురే,
శయాళు మధిదోలికాశయన మాత్మభర్త్రా సమం
యథేష్ట మనుబోభువం క మపి కామతః కాక్షితః? 146

అథవా మనోరమరమణీసంభోగ స్సంభవతి చే దతః పరం సంపత్తి ర్వా విపత్తిర్వా స్యాత్ "శిరో మదీయం య ది యాతు యాత్వి"తి- కాశుతి రితి - (శ్రవణ మభినీయ) భేరీ మృదంగ మర్దళమురజపణవప్రభృతిహృద్య వాద్యభవారవాయు గపదంబర మాపూరయంత స్సముజ్జృంభతే - అత్రో మోహ నాంగ్యా స్నాత్వా ప్రత్యావృత్తయా భవితవ్యం, (పురోఽవ లోక్య) అచిర మేవ మమ సమీప మసా వాగతా చ.

ప. వేణీం ముక్తామణిపరిగతా మాయతాం ధారయంతీ
మౌళౌ నానామణివిలసితౌ చంద్రసూర్యౌ వహంతీ,
ముక్తాహారస్ఫుటకుచతటే గాయనీభి స్సఖీభి
స్సాకం స్నాతా కనతి శిబికారోహిణీ మోహనాంగీ. 147

కించ. ప. ధళంధళితకుండలా దరనతాననాంభోరుహా
నికుంచితసరోరుహప్రతిమవామపాదాంబుజా,
సమున్నమితజానుచంకనదవామబాహాలతా
జగత్త్రితయమోహినీ జయతి మోహనాంగీదృశీ. 148

ప. నాసాలంబితలోలమౌక్తికవరా ముక్తాలలంతీధరా
కస్తూరీనిటలాభిరామనిటలా తాంబూలరక్తాధరా,
కాంతా కజ్జలలాలితాక్షియుగళీ పీతాంబరోద్భాసినీ
భాభాతి స్మయమానచాపనృపతే స్సామ్రాజ్యలక్ష్మీరివ. 149

భావ, భవానేవ భాగ్యవతా మగ్రేసరో భవతి - య దస్యాః పత్యు ర్బాలతయాస్మిన్నేవదినే భవతో భామినీమణే స్సంభోగ స్సంభావ్యతే, సత్వరం గచ్ఛ, సాధయామి, (ఇతి కతిచి త్పదాని గత్వా,) పురోఽవలోక్య, కనకలేఖాయాః కరండవా

హాసి సాక్షతం కనకచషకం కరే బిభ్రతీ మదభిముఖ మభి
యాతి, కిం వదసి? 'మత్స్వామినీ కనకలేఖా స్వసుతాయాశ్చం
దనలతాయాః ప్రథమార్తవమహోత్సవసంభావనాయ భవంత
మాహ్వాయతీ'తి. ధన్యోఽస్మీతి తదుక్తి మంగీకృత్య, పార్శ్వతోఽ
వలోక్య. అయి కరండవాహికే, కోఽయం? కథయ! ఏషా అం
సాంచలావలంబినీ మంతరితసురభిశైలాలవంగవాలమరీచిజాతీ
ఫలజాతి పత్రమిళిత క్రముకశకలనికరపూరితపంచషభస్త్రికాం
రుచిరతరపట్టగుచ్ఛపటలపరిశోభిని మతిమృదులారుణసూర్య
కాంతపట్టికాప్రకృతికాం కా మపి మహతీం భస్త్రికా మాబి
భ్రతా బహిరాలక్ష్యమాణనవీనగుచ్ఛవిహితముఖం ముష్టి
గ్రాహ్యకంఠం కమపి కుట్మలాకారం కలధౌతపాత్ర మంకే
ధారయతా బాహుమూలపరికలితలలితతాళీదళతాళవృంత
వలయేన కనిష్ఠికావివరవిహితరత్నకరండేన కాంచనకోశోదం
చితకౌక్షేయకఘటితకటితటేన బాలేనానుచరేణ సంవేష్ట్యవి
తీర్యమాణాం వీటీం ప్రతిపదం కరాంచలేన దధానః అంసాంచ
లకించిద్విగళితహరిద్రవముద్రితతనుతరోపవీతవిరాజితః విపుల
విచిత్రద్వీపటీవిరచితావకుంఠనః కర్ణాంచలడోలాయమానపృ
థులముక్తాఫలః కరకమలాంగుళీధళధళాయమాననానామణి
ఖచితఘనాంగుళీయపారంపరీకః సువర్ణకర్ణేజపశ్రీచూర్ణరేఖాల
సదస్పష్టపుండ్రలాలితలలాటతటః కరకమలకల్పితా మనల్పపరి
మళఝరీం కైతకమంజరీం ముహుర్ముహు రాజిఘ్రన్ సానం
దం కిమపి గాయన్ రాజాధిరాజో మహారాజితాందోళికా
సందోహపుంఖానుపుంఖవిసృమరమయూఖరేఖా విద్యోతమా
నబహిర్ద్వారపరిసరవిరచితవిహారశాలవిహారశాలం సౌవిదల్లకర

తలవేల్లితవేత్రలతాదూరోత్సార్యమాణజనం విటవిదూషకపీఠమర్దసంకులం వాత్స్యాయనతంత్రపారీణరసైకధురీణవిశ్రాంఖలజోఘుష్యమాణరతిరహస్య, రతికంచుక, రతితిలక, శృంగారరసబంధప్రదీపికాదిశృంగారప్రబంధజాతంకనకలేఖాభవనం ప్రవిశతి. కిం వదసి? అయం ఖలు మనసిజరాద్ధాంతతత్వవేదీ సంగీతసారజ్ఞః కాంచీనగరవాసీ కనకలేఖాయాః కనీయస్యాస్సంగీతచంద్రికాయాః యౌవనసంపదుపభోక్తా మదనమిత్ర ఇతి నిపుణన్నిరూప్య అస్మదాజన్మప్రియసుహృన్మదనమిత్ర ఏవాయం తద్వ్యాస్మాభి రపి త్వరయా గంతవ్య మితి త్వరితతరం కతిచి త్పదాని గత్వా కనకలేఖాభవనం ప్రవిశ్య (పురోఽవలోక్య.)

ప. ముక్తాగుచ్ఛమనోజ్ఞకుంకుమరసోదంచత్శిఖోత్క్షిప్తకాః
కర్ణాలంబితమౌక్తికాధళధళత్కారాభిరామోర్మికాః,
కస్తూరీరసబిందుకాంతనిటలాః పశ్చాత్స్థితైర్బాలకై-
స్సంవేష్ట్యార్పితవీటికా స్తత ఇత స్స్పందంతి శృంగారిణః-

సర్వేఽపి మా మవలోక్య. అగచ్ఛ తాగచ్ఛ తేతివదంత స్సముపతిష్ఠంతి. ప్రసారితకర స్తిష్ఠత తిష్ఠతేతి వదన్ సదసి సత్వర ముపవిశ్యకిం బ్రూథ? 'రసికశేఖర! భవదాగమనేన స ఖీయం కా మపి కాంతి మాహిండత' ఇతి. సాంప్రతం స ఖీయం మదాగమనేన కా మపి కాంతి మాహిండత ఇతి య దుక్తం త త్సాంప్రతమేవ కాచే సన్నిహితే సతి హి కాంచనం కాంచనప్రాప్తి మాఢౌకతే. కింబ్రూథ? 'సహజః ఖలు తవ వినయాతిశయ ఇతి. కనకలేఖే కిం బ్రవీషి? రత్నకాంచనయో స్సంయోగః ఖలు భవత్సమవాయ' ఇతి. మయ్యాజానసిద్ధప్రీ

త్త్యైవం వససి. కిం బ్రవీషి? అయి మాణిక్యలతికే, రసిక శేఖ
రస్య ధవళ ముష్ణీషం కుంకుమబిందుభి రంకితం కురు. అయి
చంపకమాలికే, హరిచందనరసేన వక్షస్స్థల మాలింప - అయి
కుందలతికే, వదనేందువలయే కలయకస్తూరికాబిందుం - అయి
కందర్పజీవికే, సమర్పయ జాంబూనదఘటావినిహితం తాంబూ
లం - అయికలహంసికే, హిమసలిలార్ద్రేణ తాలవృంతేన సంమ
ర్దశ్రమజుషి వపుషి సంచారయ సమీరాంకురానీ'తి. సర్వ
మపి సభాజనం సభాజనసమక్షం సశ్లాఘ మంగీకృత్య కనక
లేఖే' జనమీదృశే బహుమతిభాజనం విదధతి ప్రణయలాభవతీ.
భవతీ తృణ మపి మేరూకర్తుం ప్రభవతి 'జనాంతికం, కింబ్రూథ?
రసికశేఖర, చందనలతాయాం విలాసశేఖరస్యానురక్తి ర్భూ
యసీ బోభువాంబభూవ. అ స్త్వియ మేవావసర ఇతి. తస్యై
దాస్యతి కళత్రపత్రికాం. కి మితి, పర్యాలోచ్య న లిఖితా
చేత్ యావంతి విత్తాని దత్తాన్యపి జరత్యా స్తృప్తి ర్నజా
యతే తద్బాధా మాప్రసాంక్షీ దితి, అవశ్యం పత్రికాలేఖనీ
యేతి, అస్మాభి రవధారిత మితి సాధుకృతం తత్త్వవిద్భిర్భవద్భిః
కిం బ్రవీషి? ఝడితి కళత్రపత్రికా లిఖ్యతా మితి. మదనమిత్ర!
కనకలేఖావిలాసశేఖరయో రుభయో ర్యథాసంమత్యా విలిఖ్య
వాచ్యతాం. కిం బ్రవీషి? 'విజయనామ్ని సంవత్సరే చైత్రమాసే
పౌర్ణమాస్యాం విలాసశేఖరేణ కనకలేఖాయై దత్తా కళత్రప
త్రికా. తదనంతరం, ప్రతిమాసం నిష్కసహస్రం మహార్ఘం
పట్టాంబరయుగం మంజుళం కంచులీయుగం నిత్యం వీటికాశతం,
కస్తూరీప్రభృతిసురభిళద్రవ్యాణి చ వితీర్య, తవనందస్సిం చందన
లతాం సుఖ మనుభవామి, మధ్యే పరస్త్రీవదనం పశ్యామి చే

ద్యామ మధో నిపాత్య సమారుహ్య యథామనీషం మర్దయ
తు, సా పరపురుషం పశ్యతి చే న్మయా ద త్తం తావ తోఒపిద్వి
గుణం పున ర్మమ వితీర్య త్వయా త్వత్పు త్రీమమ కళత్రీకర
ణీయేతి. ఉభయో రనుమత్యా మదనమిత్రస్య హ_స్తలిపి రితి.
కింబ్రూథ? 'అనితరసాధారణం ఖలు తవమదనమిత్ర సర్వత్రకళ
త్రపత్రలేఖననైపుణ్య మి'తి. పున శ్చకిం బ్రూథ? చందనలతావి
లాస శేఖరా వృద్ధిశ్య, నిరంతరదృఢాశ్లేషరూఢగాఢానురాగ
యోః జృంభతాం ప్రేమ యువయో రతిమన్మథయోరివ ఇతి
సర్వేసము'త్తిష్ఠంతి, కిం వదసి? రసికశేఖర! భవదాలోకనేన
శయనభవనరామణీయకం సఫలతాం లభతాం,(కించి దంతరము
పసృత్య, పురోఒవలోక్య,) ఇదంకిల వితానవిడంబమానవికచ
విచికిల వకుల చంపక సౌగంధిక ప్రముఖ ప్రసవ ప్రసృమర సౌర
భలాభలోభవిహారదిందిందిర నికరమేఘనికర విద్యుత్పుంజపింజ
రచామీకరశలాకాఘటితపంజరగర్భ విహరమాణశుకశారికా
కలకలరవముఖరితదిగంతరం కస్తూరికాపంకపరీత భి త్తిభాగం
ఉదయ దహస్కరమండల తిరస్కరణనిపుణకరణోపధానమండ
లఘునతరచోడోపధానపరిష్కృతేన లూనవృంతవిచికిలసూనని
చయపరిచితేన పార్శ్వవిలంబితచిత్రపరిమండితేన సూర్యకాం
త పట్టికావిపులతూలశయన శోభితేన ధవళ దంతావళ దంత
సంతానఘటితేన జాతుషికఘట్యావరేణ ప్రసాధితపురోభాగం
ప్రతిభి త్తిప్రత్యు_ప్తవిపులమాణాదర్పణవరం క్వచన హరిచందన
నవపంకపరిపూరితైః కనకచషకైః క్వచన కలానిధికలాతలాత
లి కలాకలన కుశలధవళ తాంబూలీ దళపూలికా లాలితాభి
ర్వివిధకుసుమసరశోభితాభి ర్హాటకఘటాభిః క్వచన హిమసలిల

పూర్ణైః కాంచనభాజనైః క్వచన గాంగేయభృంగారుభి ర్దేదీప్య మానంకాలాగరుధూపధూమలంజాజ్వల్యమాన దీప్తస్తంభయు గళం కనకకనచ్ఛృంఖలాలంబితఫలకయా కయాచన కేళీడోలి కయా చంకన్యమానం శ్రీవైకుంఠ మివ ముక్తోపశోభితం సవన కర్తేవ సురతాభ్యుదయకం రసాతల మివ భుజంగపుంగవోపశ్లా ఘనీయం సురపుర మివ సమేనకాంచనేనాంచితం, తారామం డల మివ చిత్రాన్వితం మలయతటమివ చందనలతోల్లాసకరం మహీవలయ మివ విలాసశేఖరసంభావనీయం కేళినీకేళీభవన మివశోభమానం త్రిభువనమోహనం శయనీయసదన మతికమ నీయ మాలోక్య తే,వివిధశృంగారతత్వవేదినీ భవతీవ జగతి సు దతీ కాచి దపి న చాకశీతి, మహా న్కాలాతిపాత స్సంజాతః, తత్త్వరయా మయా గంతవ్యం,కిం బ్రవీషి? తవ గంతవ్య మేవమ యాజ్ఞాతమేవ రసమంజరీప్రథమరంగాధిరోహణసంభావనాయ కిల గచ్ఛసి, మహా చందనలతాయామివ తస్యాం మహతీ ప్రీతి రితి అన్యాదృశీ ఖలు భవత్యాస్సర్వత్ర సముద్భష్టితా-తవసుతా యాశ్చందనలతాయాః ప్రథమా ర్తవోత్సవ స్సాధీయాన్ జాతః కిం బ్రవీషి? 'సర్వం త్వదాగమనేనేతి సాధయామి'తికతిచి త్పదాని గత్వా, అగ్రతో ఽవలోక్య..

ప. పద్మకోశకల్పశుభ్రదభ్రకమ్రతామ్రభాజన-
భ్రాజితాంగుళీదళాంతరాళపాణిపల్లవోజ్జ్వలః,
అంసలంబితైణచర్మభస్త్రికస్సముద్రితశ్రుతా
శిఖాంచలం బిభ్ర దేష మాధ్వవ ర్ణ్యదీరితానిలస్తుతిః,

(పార్శ్వతో ఽవలోక్య)

సభయాశ్చర్యం, వివిధకుసుమభరణవిరహాదివ కమపి ధవలిమానం ప్రకాశయతా శరత్కాశప్రసూనకోశసంకాశేన కేశపాశేన విశోభమానం విటజనతర్జనవాసనయేవ జరయా నిరంతరముత్తరంగితకంప ముత్తమాంగం ధారయంతీ పరుషాక్షరాణి భాషణాని శమయితు మక్షమైరివ నిస్సరణోన్ముఖై రమలైర్ద్విత్రైర్ద్విజై రుపలక్షితా కంఠదఘ్నకపటకాలకూటవిషబహిరున్మిషదూష్మణేవ ధూమపానేన కమపి నీలిమాన మాలంబమానం రదనాంబర మాబిభ్రాణా తత్క్షణ మేవ నిబంధనపత్రికాలేఖనాయేవ తాళపత్రమయం కర్ణపత్రద్వితయంకలయంతీ కీనాశేనే వాకృష్టమాకలితం దృఢలగ్నం పాశవలయమానీలమణిసర మధికం ధరంధరంతీ ఉర్వారుకఫలగర్వనిర్వాపణదోర్వహాభ్యా మురోరుహాభ్యా మురరీకృతపరాజయయా భస్త్రికయా సాంత్వయితుమివ సన్నిషేవ్యమాణపార్శ్వభాగా విటజనమానవేతాళసముచ్చాటనవేత్రలతా మివ యష్టి మధిముష్టి దధానా కటీతటకల్పితవిశంకటధూసర ధర్మవలీపటలీలాలితవదనశైలీతులితవలీముఖీ సితపృత్తికాలవాలావితతనాసాంచలా పిహితస్థూలచేలా హృదిస్థితవంచనారేఖయేవ వినమితపూర్వకాయా ధనాశావిషవల్లీకోపఘ్నశాఖాలోలికా తరళరసనంకిమపి పరుషం రటంతీ తాటకాకృతి ర్జరతీ అనుపదం కామపి పరిశుద్ధిమభినయంతం తద్గేహోపాంతఇత్యుక్తరీత్యామహాత్యా విరక్త్యా వేశవాటేవగచ్ఛంతం సాధ్వసం మాధ్వవటు ముపవీతేఝడితి జగ్రాహ, అథసోఽపికపిరివ శునీగృహీతః, మండూక ఇవ కాలోరగీముఖతః, కులీర ఇవ శివాజేఘీయమానః, హరిణఇవశార్దూలీహృతః, మీనఇవబలాకాక్షిప్తః, ఆఖు రివ మార్జారీసాత్కృ

త్కారితః, జరతేనిరుద్ధః మహత్యా ఖ్యాత్యా పర్యాకులీభవతి, ఇత్యంతిక ముపసృత్య, భోవటో మహాభైషీ ర్మాభైషీః, తవ వృత్తాంత మిమం న కు త్రాపి కథయామి, అయి పరిశుద్ధ మిమం కిమర్థం కదర్థయసి, కింవదసి? సహాసం, అస్య పరిశుద్ధతాయా భవానేవ శ్లాఘయితా, అయం క్లైకాదశ్యాం దివా మామకీనకుటీఘటచేటీ మనుభూయ ప్రతిశ్రుతమ ప్రదాయ తదీయ మేకమహాభరణ మాదాయ దృఢఘటితా మపి కవాటపుటీం విఘటయ్య ఝడితి పలాయనం చక్రే, స్వగతం, అహో దురాత్మ న్ననంతభట్ట, ఇయ మేవేందుమతీతి మాం ప్రతార్య తచ్చేటీనికటం ప్రాపయ్య త్వ మిందుమతిశాయికముఖీ మిందుమతీం నిర్భరం పరిరభ్య మమ పంచమణీం శ్చాదాయ పంచనోదంచనచంచుతా మంచితవా నసి, ప్రకాశం, కిం బ్రవీషి? 'వృద్ధా మిమా మతిక్రుద్ధాం చేటీ మస్యా గృహే నపి న జానామి-బహుశో మధ్వాచార్యపదాశపే'ఇతి, కిం బ్రవీషి? 'మద్గృహాగమనా త్పూర్వం మాం చేటీం మామకసద్మ చాసౌ నజానాతీత్యనంగస్యపదా శపే' ఇతి, కింవదసి? జనాంతికం. తదభిప్రాయేణైవ మయోక్త మితి, ఉభాభ్యా మప్యదృశ్య సమర్థితా సత్యోదితా విద్యోతతే, సాంతర్హాసం. పలాయనపటుం వటుం చటులం కర్ణకఠోరం రటంతీ ఝడితి జరతీ శిఖాబంధే జగ్రాహ. అయి ముంచముంచ సంచిత మశేషం ధనం చేట్యా వితరతి. కిం వదసి? 'పంచపణక్రీతం సాలగ్రామ మేకం వినా కించిదపి నాస్తి సంచిత మి'తి తదిదానీం విక్రీయ ప్రతిశ్రుతం విశ్రాణయం. కిం బ్రవీషి? 'మజ్జనకేన రామభట్టేన సముచితతయా విక్రీ

తుం మనీషా న సమున్మిష తీ'తి కిం బ్రవీషి? 'తవభగినీ మనుభ
వితుం నేముషీ సమున్మిషితా కి మి'తి.

ప. సాలగ్రామ మముం చ పంచపణికం విక్రీయ కస్మైచన
శ్రీప్రంత్వంవితరప్రతిశ్రుతమితో వాంఛేందుమత్యాంయది,
సంప్రాప్య ప్రతివీరవిత్త మధికం ద్యూతేన చౌర్యేణ వా
సాలగ్రామ ముదారసౌరభతయా జిఘ్రానిశం కైశికం.
(సాధయామీతి కతిచి త్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.)

ప. విస్తార స్తనమండలీపరిసరవ్యస్తాం విపంచీ న్నఖై-
స్తంత్రీనాదవినోదినీం విదధతీ త్రైలోక్యసంమోహినీం,
సారంగీమదబిందుసుందరముఖీ పంచాస్త్రశాస్త్రస్మఖీ
సారం గీత ముదార మాకలయతీ సారంగికా దృశ్యతే.

ఇయంఖలు లవంగికాయా స్తనయా సారంగికా. సమీ
ప ముపసృత్య. కేళిసీవిటసులభభుజపటిమారభటీప్రకటీకరణప
టీయసీ స్ఫుటీకృతమధురిమాణమయి తన్వంగిం కామపి సంగీత
భంగీ మంగీకరోషి

యతః.

ప. సరసరసాలసమానకిసాలశిఖా-
కబళనతుష్టపికాగమసంభ్రమదైః,
తవ లలనామణి తాదృశగానరవై-
రజనిచ తుష్టి రతీవ మమ శ్రవసోః. 154

ప. కల్యాణిగౌడకాంభోజిసౌరాష్ట్రపూర్వసర్వరాగనిధే,
జనయసిమనసిమదూరాదనురాగం గాఢరూఢమనురాగం.

అహో తవ గానకల్పనాప్రాగల్భ్యం.

ప. నక్షత్రేశితు రంతరేణ కిరణా న్సక్తం తదీయోపలా-
భాసా హిద్యుమణేర్వ్రాతముపలాః ప్రాసాదశృంగోజ్జ్వలాః,
స్యందంతే భవదీయవిభ్రమపనాసీనా ఘనానోకహా
స్స్వచ్ఛందం కిలకంపళంతి మహీశేపానీయబిందూ న్వినా.

కిం బ్రవీషి?

(రసమంజరీసంగీతరసికస్యతవమాపకీనం గానంరోచతీవేతి.)

యువనయనచకోరకౌముద్యనవద్యాభృహృద్యా గానవిద్యా మమ కర్ణపద్యా మద్య సపద్యా సార్వహృద్యతివేల ముద్యతాం ముదం ద్యోతయతి.

కించ. ప. కోమలాంగితపకంఠకాహళీకందళీకృతమనస్త్రపావతా,
కోకిలాశుకగణేన కూజితా భూరిమానశరణేన భూయతే.

అయి రమణీమణి! తవ రమణీయసాహిత్యపాండిత్యం ప్రకటీకరణీయం. కిం బ్రవీషి? 'రసికశేఖర! భవంతమంతరేణ కస్య వా కథయామి తర్హి శృణు తావ ది'తి.

ప. యన్మిత్రం నయనో ధినేతి రసనాం ప్రీణాతి యత్కార్ముకం
యజ్జ్యా నందయతి శ్రవస్సుఖయతిఃపూర్ణిణం యదీయాశుగః,
గాత్రం సమ్మతపాత్ర మాకలయతే యజ్జైత్రయాత్రారథ-
స్తస్యానంగమహీపతే ర్విజయతాం తత్తాదృశం వైభవం.

ప. చేతోభూజయకేతవః పరిచిత ప్రాగ్భాబిభృద్ధాతవో
ధ్వాంతాఖుప్రకరౌతవ స్సురతృషోదన్వన్మహాసేతవః,
సంగీతోద్యతగాతవో దధతు వః క్షేమం నభోయాతవ
స్సింధూదంచనహేతవ శ్శశికరాః కల్హారజీవాతవః. 159

కించ. ప. పాటీరాద్రితటీకుటీరవిసరన్మందానిలస్పందన
స్తోకాందోళితలాలనీయలతికాడోలాంతరాళాలయాః,
ఆనందంతు కుహూముఖా మధుమదక్షీబద్విరేఫాంగనా-
సంగీతశ్రవణోన్ముఖాః ప్రతిపదం ప్రాదుర్భవత్పంచమాః.

ప. క్రీడాక్రోడోత్సంగరంగాంతరాళ
త్వంగద్భృంగీసక్తకీసూత్రధారాః,
కామాహంతాకల్పనాకల్పవృత్తాః
కాంతాపూర్తిం కల్పయంతాం వసంతాః. 161

అపిచ.ప. త్రైలోక్యాక్రమణక్రమప్రకటితస్ఫూర్తింస్మరస్యాపతేః
కీర్తిం దిక్షు విస్తృత్వరీం విదధత స్ఫూనాళిధూళిచ్ఛలాత్,
గంధాహార్యవిహార్యమర్యలకభూర్యామోదమేదస్వినో
మోదంతా మతివేలకోకిలకులశ్యామారుతా మారుతాః.

ప. స్త్రీరత్నేన సమా భామా పంచరత్నకృతా త్వయా,
రత్నాకరావృతే నాస్తి రత్నగర్భాతలే క్వచిత్. 163

కిం బ్రవీషి?

ప. కవితావనితారత్నైర్భవజ్జో భవా నివ,
న కశ్చిదపి లోకేఽస్మి న్విపశ్చి న్మాళిలాలితః. 164

భవత్ప్రియసఖస్య కవితాకలశుకీవిహారణపంజరస్య కవి
కుంజరస్య సాహిత్య మనన్యసామాన్యసాహిత్యవదాన్యం మ
మేతి నిరంతరాయ ముపవీణాయతు భవతీ. సాధయామీతి.
కతిచి త్పదాని గత్వా, ప్రతీచీ మవలోక్య.

ప. అంబరబింబీపటలీలంబితఫలకీర్తిలంభనధురీణం,

నమయో మందం భానుం చరమమహీధ్రేఽవతారయతి.165

ప. అంభోజినీనామతిశీతలానాంకింజల్కకాశ్మీరరజోఽరుణానాం,
లబ్ధాంగరాగఃపరిరంభణేనప్రశాంతతాపోఽజనిచండరశ్మిః.

ప. అయఃపిండ ఇవ తప్తః పశ్చిమాబ్ధౌ ఖరద్యుతిః,
శామ్యత స్తస్య ధూమౌఘ స్తామ్యత స్తిమిరం బభౌ. 167

ప. దిక్కామినీనీలనిచోళనీలం
దిశాంగనేందీవరహారలీలం,
నభ స్తమాలద్రుమపత్రజాలం
విజృంభతే ధ్వాంత మహో విశాలం. 168

ప. కోకానాం శోకహేతుర్జలరుహవిపిన-
శ్రేణికాధూమకేతుః,
కేతుః కాంతాభిసారేహరిణశిశుదృశాం-
స్వైరసంచారభాజాం,
సేతు ర్మానాంబురాశే స్త్రిభువనజయిన-
శ్శంబరారేర్వికీర్ణం
మాయాచూర్ణం సవర్ణం వలరిపుదృషదాం
ధ్వాంత మాభాతి తూర్ణం. 169

ప. విస్తీర్ణాకీర్ణముక్తాఫలమదనమహాఖేటచక్రోపమానం
దీప్యడ్డిండీరఖండస్తబకితతటినీకాంతిపూరాభిరామం,
పుష్పోన్మీలత్పటోలీపటల మివ సముజ్జృంభితం రాత్రివధ్వా
తారాహారంపరీభిఃపరివృతమమలంశ్యామలంశోభతేఽభ్రం.

అహో భగవత శ్శ్రీరంగరాజస్య శతాంగం జంగమమి
వ జాతరూపశిఖరిశృంగ ముత్తుంగ ప్రతిపదభంగురరథాంగ

సంఘట్టనమహిమ్నా కథంకథమపి పరిక్రమ్య స్వస్థానే సంగత
మితి మమ చిత్తరంగే సంభావనానటీతాండవం తరంగయతి.
యతః.

ప. అంజలిఘట్టనజనితై శ్చటచటశబ్దై ర్జనస్య సంఛన్నం,
బహుళో నటయంత్రభవో యుగపచ్ఛబ్దో నభోఽభిపూర [యతి.

ప. శ్రీరంగభూమీకమితు శ్శతాంగే
సావాసభూమీ ముషితుంగశృంగే,
దేవాంగనాభిః ప్రవికీర్ణమాణాః
పుష్పోపహారా ఇవ తారకౌఘాః. 172

అధునా రథావరోహణసూచకః సుధామధురిమమద
మోచక స్సకలజగదామంత్రణవాచక స్సమయవిశేషవా
చకో భగవత్సేవారోచకః కశ్చన కలధౌతకాహళయుగళా
న్నిరర్గళవినిర్గళితః కృతశబ్దాంతరతిరస్కారా ల్లబ్ధసకలవాద్యపు
రస్కారో ఘూత్కారో మమ కర్ణయోః కౌతూహలం కందళ
యతి. తదిదానీం వేశవాటస్య నికట ఏవ తిష్ఠతి కైటభారి రే
నం దృష్ట్వా పున ర్ఝడితి సమేష్యామీతి పరిక్రామితనాటిత
కేనపురోఽవలోక్య.

ప. శ్రియం కాంచి ద్బిభ్రత్కువలయమహోల్లాసఘటక-
స్తుషారై రాలోకై రమృతలలితై ర్ధూతతిమిరః,
సతాం బృందై ర్వంద్య శ్శమితజనతాపోఽభ్యుదయతే
శతాంగా దుత్తుంగా దుదయగిరిశృంగా దివ విధుః. 173

ప. శ్రీరంగచంద్రసేవార్థం భూగతా స్తారకా ఇవ,
దీపికా పరితో భాంతి దిగంతధ్వాంతవారికాః. 174

ప. అష్టాం భాగ్య మివోద్భూతం సామ్రాజ్య మివ మాన్మథం,
వారాంగనాబృంద మిదం నృత్య త్కంపయతే మనః. 175

అహో కిం వర్ణ్యతే రంగరాజస్య సౌందర్యమహిమా వాచామసీమా.

ప. యదయం పదయం హృదయం-
మదయతి వశయం త్స్వకీయయా దీప్త్యా,
వారాంగనైకవీథౌధన్య-
మనన్యాభిలాష మేష విభుః. 176

ప. ఆపాదచూడపరివేల్లితరత్నభూషా-
దోష్యావిశేషపరికర్మితబాహుమధ్యాత్,
కస్తూరికాతిలకకాంతముఖారవిందా-
త్క స్తాదృశః పరమభీప్సతి రంగరాజాత్. 177

అయే చిత్తమత్త! లభ్యాలభ్యవిచారచాతురీవైదేశికభావ మవలంబసే ముంచముంచ శ్రీరంగరాజభజనాభిలాషం శీఘ్రం సమంజసమంచచంచలాక్షీమణే స్తుమవలోకనాద్వైతభావనాం కోవా పరీక్ష్య. ప్రత్యక్షదేవతోల్లంఘనేన పరోక్షదేవతా భజనే సన్నహతి.

ప. విద్యుల్లతాభి రభివీత ఇవాంబువాహ-
స్తారాభి రావృత ఇవామృతభానుబింబః,
వారాంగనాకరసమర్పితదీపికాభి-
రావేష్టితో దిశతు రంగపతి శ్శ్రియం నః. 178

స్మృతి మభినీయ. రంగరాజ రథావరోహణోత్సవో ఽయం రంగాధిరోహణోత్సవస్యాంతరాయ స్సంవృత్త ఇతి

ససంభ్రమం పరిక్రమ్య పునరపి వేశవాటప్రవేశం నాటయిత్వా, పురోఽవలోక్య. కేయం ససంభ్రమం వక్షోజతటతరళహారం విగళన్నీవీబంధబంధనవ్యాపృతైకకరం కబరీగళన్మల్లీసరభరధారణపారీణేతరపాణిర్మదభిముఖ మాయాతి. నిపుణంనిరూప్య. ఇయం ఖలు మదాగమనవిలంబాక్షమయాచంద్రరేఖయా ప్రేషితా కరండవాహినీ కస్తూరికా. అయి కరండవాహిని! కిం వదసి? 'మన్మథమహోత్సవస్య మౌహూర్తికచూడామణిభిరావేదిత స్తనుయోఽయ మతిక్రామతి, తత్త్వరయా త్వయా గంతవ్య మితి స్వామినీ మే విజ్ఞాపయ తీ'తి. తదుక్తిం శిరసా ప్రతిగృహ్య ఝడితి చంద్రలేఖాభవనాభ్యర్ణభవన మభ్యేత్య సశ్లాఘం.

ప. నానారూపాభిరామై ర్యువకులతిలకై-
స్సార్వభౌమాత్మజాతైః
కందర్పాద్వైతవిద్యాప్రవచనచతురై-
స్సేవ్యమానం సమంతాత్,
దీపై స్తంభాధిరూఢైః ప్రతిపదకలితైః
పాణిభి ర్ధార్యమాణై-
ర్దీప్రై ర్భాస్వత్ప్రదీపై ర్విలసిత మబలా-
రత్నపూర్ణం విభాతి. 179

ప. తారాజుష్ట మివాంబరం జలముచాం
బృందం యథా విద్యుతాం
సంఘై స్సంఘటితం యథా చ కమలా-
రణ్యం మరాళావృతం,

మల్లీవల్లిమతల్లికాభి రభితః
కీర్ణం యథా కాననం
కాంతారత్నకరంబితం కలయతే
వే శ్మేద మక్ష్ణో ర్ముదం. 180

వ. తాళధ్వనిః కర్ణసుధాం ప్రసూతే
తాళ స్తనీగానసనాథ ఏషః,
శబ్దోఽధునా మర్దళమార్జనోత్థ-
స్సర్మమ్జాయంత్యార్ద్రజ మంతరంగే. 181

సత్యం ప్రక్రాంతఏవ. రంగమంగళవిధి రస్మదభిలషితని ధిః. పురతోఽవలోక్య. కుత్రచిత్కనకలతాయాః కనీయసీ కర్పూరలేఖా నాట్యక్రమో న్మీలత్స్వేదాంభఃకణికాద్విగుణిత లలంతికామౌక్తికమణిశ్రేణీరేణీదృశామగ్రణీ రున్మిషత్పులక ముకుళై రవిరళప్రేమభరనిర్గళత్కటాక్షపాతైః పల్లవతల్లజై ర్మధుకరై రివ కుసుమితా కుందరేఖాకుతుక మాసేవ్యతే. కుత్రచి న్నిశ్వాసపరంపరానటత్కుచతటీవిలుఠన్ముక్తాహారకాంతిధారారాకౌముదీసంతోషితయువలోకలోచనచకోరా కటీతటఘటితకరకమలయుగళధరవిగళితకేన కుహాళీవిలోలమల్లీ మాలాజలాభిరామా రామామణి స్తరళై రపాంగవలనై ర్దిశి దిశి వితానే వికసదిందీవరాడంబరమామ్రేడయంతీ స్ఫుటకుటజకుసుమనికురుంబ మపి రోలంబకదంబచుంబిత మివాకలయంతీ యోగినా మపి మనోధైర్యం భంజయంతీ విటజనమనాంసి రంజయంతీ రతి మపి శ్రియా సంజయంతీ మనసిజవైజయంతీ దేహప్రభయా సభాం విరాజయంతీ తటిద్వల్లరీవ శాతోదరీ దరీదృశ్యతే. క్వాపి విటకరావేష్టితవీటీగ్రహణ చటులకరకమ

లాచేటికావిజీయమానతాళవృంతాంకురన్మరుదంకురచోరబాల కాపహృతస్వేదాంబుకణమౌక్తికగణా కణికామణిరనునయచతురానపి విటవరా న్గర్వభరేణాగణయంతీ సభాంగణభువం భూషయంతీ జరీజృంభతే అహో యుగపదేవ చిరంతన సుకృత కల్పలతావితాన ముదర్కఫల ముద్భావయతి.

ప. మేఘాంతరాళా దివ చంద్రరేఖా
విద్యుల్లతే వాభ్రకదంబమధ్యాత్,
నేపథ్యగర్భా దుదితా మమేయం
మోదం విధత్తే రసమంజరీ సా. 183

ప. అస్మద్భాగ్యపరంపరాపరిణతిం కాంచి త్ప్రపద్య క్షితౌ
విఖ్యాతిం రసమంజరీతి దధతీ సౌభాగ్య మాబిభ్రతీ,
జంభాలంభనభామినీపరిభవారంభప్రియంభావుకా
రంభోరూమణి రావిరస్తి పురతో రంభోరుసంభావనా.

సాంప్రతమయంనటనపరిశ్రాంతేవ కంచన కాంచనమయం మణిఖచితం పీఠ మధితిష్ఠతి. సమీప ముపసృత్య, పార్శ్వతో౽వలోక్య. అయి చంద్రలేఖే, దిష్ట్యాధికృతగీర్వాణవారవనితావిలసితేన కనీయస్యా నటనకౌశలేన వర్ధయసే. కిం వదసి? త్వం చేద మేవ భద్రపీఠ మధిష్ఠాయ మదనాగ్నిసాక్షికం మత్కనీయస్యా రసమంజర్యాః పాణిం గృహాణ, సంగృహాణ చ మదర్పితం ద్రవిణమణిగణాదిక ముద్గృహాణ చ మామకచింతాశల్యం, నిగృహాణ దుర్హృదః, అనుగృహాణ సుహృదః, పరిగృహాణ మద్వాణీ మితి. అయి కీరవాణి చంద్రరేఖే, మదభిలషితకలమకేదారమేఘరేఖే కి మితిపయఃపానాయ పాదసంవాహనం కరోషి అహ మే వాధరామృతపానాయత్వ

త్కనీయస్యాః కరపీడనం కరవాణీతి పీఠాధిరోహణం నాటయతి. అయి సభాస్తారశిరోమణే శృంగారచింతామణే, సశిరఃకంపం కిం బ్రవీషి?

ప 'సామ్రాజ్యలక్ష్మీ రివ శంబరారే-
ర్మూర్ధాభిషిక్తా మణిభద్రపీఠే,
తత్కాలలగ్నాంబుకణేవ భాతి
స్వేదాంబుబిందూల్లసితా ప్రియా తే. 185

ప. ఏనా మ్మేనా మివోదారాం దారాణాం పదవీం నయన్,
రత్నస్వర్ణనయా త్వాప్రీత్తం సభాజయ సభాజనం. 186

ప. కందర్పోపనిషద్రహస్యవిశదీకారప్రియంభావుక
త్వం వాత్స్యాయనమంత్రతంత్రవిధిభిఃపంచాయుధంపూజయ,
సానందం రసమంజరీసహచరో నోచే ద్గళే ద్యౌవనం
శాణోల్లీఢమణే రివ కాంతి రధికా నిత్యంసముజ్జృంభతే.187

ప. అద్వైతం యువయో రస్తు కుచయో రివ సర్వదా,
మా భూ ద్భ్రువో రివ ద్వైతం కదాచి దపి చేతసో రి'తి.

(ఆకాశే కర్ణం దత్వా)

ప. అనయా రసమంజర్యా రమమాణ స్త్వ మన్వహం,
రత్యేవ శంబరారాతి ర్విజయీ భవ సర్వదా. 189

కింతే భూయః ప్రియ ముపహరామి. తథాపీదమస్తు భరతవాక్యం.

ప. శ్రీరంగార్యకవీంద్రచంద్రమహసా కాంచి త్సమృద్ధింశ్రితో
గంభీరో మధురో మహా న్గుణమణిశ్రేణీసముత్పత్తిభూః,

ఆవిర్భావపదం శ్రియో మురభిదః ప్రేమాస్పదం సత్వభృ-
ద్వాధూలాన్వయవారిధి ర్విజయతామాచంద్రతారం భువి.

ప. శ్రీరంగం శ్రితతుంగమంగళమిదం శ్రీరంగతా మశ్నుతాం
సంత స్సంతు సదా నిరాకులధియ స్సంతస్సమృద్ధశ్రియః,
నానాలంకృతిభూషణం నయవిదాముజ్జృంభతాం భూషణం
కందర్పాగమదేశికా శ్చ రసికాః క్రీడంతు శృంగారిణః.

ఇతి శ్రీవాధూలకులతిలక శ్రీరంగాచార్యకృతః
పంచబాణవిజయోనామ
భాణ స్సమ్పూర్ణః.

చెన్నపుర్యామ్: 'వావిళ్ల' ముద్రణాలయే ముద్రితః—1927.

సంస్కృతగ్రంథములు.

		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
అధ్యాత్మరామాయణము, మూలము	...	1	0
అధ్యాత్మరామాయణము, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము	...	8	0
కార్తికమాహాత్మ్యము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	12
కాశీమాహాత్మ్యము, తెనుగువచనము	...	0	8
గయామాహాత్మ్యము, తెనుగువచనము	...	0	6
కేదారఖండము	...	0	12
గరుడపురాణము, సవ్యాఖ్యానాంధ్రతాత్పర్యము	...	1	8
జగన్నాథమాహాత్మ్యము, తెనుగువచనము	...	0	2
ధనుర్మాసమాహాత్మ్యము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	2
బాలరామాయణము, సటీక	...	0	2
పద్మపురాణాంతర్గతమాఘపురాణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము, చక్కనికూర్పు	...	2	0
అమావాస్యతర్పణము	...	0	1
ఆబ్దికమన్త్రములు (యజుర్వేదము)	...	0	6
ఆపస్తంబగృహ్యసూత్రములు	...	0	3
ఆంధ్రద్రావిడసంధ్యావందనము	...	0	2
ఋగ్వేదదేవతార్చన, బ్రహ్మయజ్ఞము, సస్వరము	...	0	2
ఋగ్వేదపూర్వప్రయోగాదర్శము	...	2	0
ఋగ్వేదశ్రాద్ధప్రయోగము	...	0	4
ఋగ్వేదసంధ్యావందనము, సటీక	...	0	2
తిథిమంత్రములు, (ఆరాధ్యులది)	...	0	2
దేవతార్చన, చిన్నసైజు	...	0	1
పంచసూక్తములు, సస్వరము	...	0	2
పంచోపనిషత్తులు, తైత్తిరీయము (సస్వరము)	...	0	12

		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
పితృతర్పణము, చిన్నసైజు	...	0	1
బ్రహ్మమేధము, పంచోపనిషత్తులు	...	0	4
బ్రహ్మయజ్ఞము, సస్వరము	...	0	2
మహాన్యాసము, చిన్నసైజు	...	0	6
మంత్రప్రశ్నములు, సస్వరము	...	0	6
మంత్రపుష్పము, సటీక	...	0	1
తైత్తిరీయ ఆరణ్యకోపనిషత్తులు, పితృమేధము మంత్రపన్నములు సహా, సస్వరము	...	3	0
యజ్ఞోపవీతధారణవిధి	...	0	2
యజుర్వేదసంధ్యావందనము, సస్వరము	...	0	2
రాజుపపూర్వప్రయోగచంద్రిక, సస్వరము	...	2	0
రుద్రము, సస్వరము	...	0	2
శ్రీవైష్ణవాహ్నికము	...	0	4
శ్రీవైష్ణవశ్రాద్ధప్రయోగము	...	0	4
వ్రతరత్నాకరము, ప్రథమభాగము	...	0	8
వ్రతరత్నాకరము, ద్వితీయభాగము	...	1	0
వ్రతచూడామణి, 360 వ్రతములు	...	2	0
సూర్యనమస్కారము, చిన్నసైజు	...	0	1
ఆపస్తంబప్రవరకాండము, సటీక	...	0	3
ఆశ్వలాయనప్రవరకాండము ,,	...	0	2
ఆశౌచనిర్ణయము (తెనుఁగు)	...	0	3
గౌతమస్మృతి, సాంధ్రటీక	...	1	0
దేవలస్మృతి, సాంధ్రటీక	...	0	3
పరాశరస్మృతి, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	12
పిష్టపశుఖండనము	...	0	6
పులస్త్యస్మృతి, సాంధ్రటీక	...	0	2
బుధస్మృతి, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
బృహస్పతిస్మృతి ,,	...	0	3
లిఖితస్మృతి, సాంధ్రటీక	...	0	8

		రూ.	అ.
	ప్రతి 1-కి	రూ.	అ.
వృద్ధపరాశరస్మృతి, సాంధ్రటీక	...	0	2
శంఖలిఖితస్మృతి ,,	...	0	2
శంఖధర్మస్మృతి ,,	...	0	12
హారీతస్మృతి ,,	...	0	8
ఆత్మబోధము, సటీక	...	0	4
ఆనందలహరి, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	4
ఆత్మపూజ ,,	...	0	1
ఆత్మవిద్యావిలాసము ,,	...	0	6
ఆత్మానాత్మవివేకము ,,	...	0	4
ఉత్తరగీతా, సాంధ్రటీకాతాత్పర్యము, చిన్నసైజు	...	0	12
జీవన్ముక్తిప్రకాశిక, విద్యారణ్యవిరచితము	...	2	0
నైష్కర్మ్యసిద్ధి,సురేశ్వరాచార్యకృతము,ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితం		3	8
పంచదశిప్రకరణము, సవ్యాఖ్యానము	...	1	4
,, ఆంధ్రటీకాసహితము	...	5	0
పంచీకరణము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	2
డిటో తెనుగువచనము	..	0	2
బ్రహ్మసూత్రములు, మూలము, చిన్నసైజు	...	0	3
భగవద్గీతలు, మూలముమాత్రము, చిన్నసైజు	...	0	4
,, కాలికోబైండు	...	0	6
,, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము, కాలికోబైండు	...	1	4
,, ,, చిన్నసైజు	...	0	8
,, ఆనిబిసెంటుగారి ఇంగ్లీషుతర్జుమాతో	...	0	6
,, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్య, మతత్రయభాష్యసహితము	...	2	12
రామగీతా, సటీక, చిన్నసైజు	...	0	6
వ్యవహారపంచకము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
అమృతబిందూపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
అద్వయతారకోపనిషత్తు ,,	...	0	2
అథర్వశిఖోపనిషత్తు ,,	...	0	2
అథర్వశిరోపనిషత్తు ,,	...	0	5

		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
ఆత్మబోధోపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
ఆరుణేయ్యుపనిషత్తు ,,	...	0	3
ఈశావాస్యోపనిషత్తు ,,	...	0	4
ఐతరేయోపనిషత్తు ,,	...	0	8
కేనోపనిషత్తు ,,	...	0	4
కైవల్యోపనిషత్తు ,,	...	0	2
కృష్ణోపనిషత్తు ,,	...	0	3
గణపతి, దక్షిణామూర్తి, జాబాలి	...	0	3
గర్భోపనిషత్తు ,,	...	0	2
జాబాల్యుపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యవివరణసహా	...	3	0
ద్వాదశోపనిషత్తులు, తెనుగువచనము	...	3	0
నిరాలంబోపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
ప్రాణాగ్నిహోత్రోపనిషత్తు ,,	...	0	3
పరమహంసోపనిషత్తు ,,	...	0	4
బ్రహ్మోపనిషత్తు ,,	...	0	2
ముక్తికోపనిషత్తు ,,	...	0	8
మండలబ్రాహ్మణోపనిషత్తు ,,	...	0	3
యోగతత్త్వోపనిషత్తు ,,	...	0	3
వజ్రసూచికోపనిషత్తు ,,	...	0	2
వాసుదేవోపనిషత్తు ,,	...	0	2
శారీరకోపనిషత్తు ,,	...	0	2
స్కందోపనిషత్తు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0	2
సర్వసారోపనిషత్తు ,,	...	0	2
ఆదిత్యహృదయము, సటీక	...	0	3
ఇంద్రాక్షీశివకవచము	...	0	2
ఈశానస్తుతి, సటీక	...	0	8
వివేకచూడామణి, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0	12

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
కృష్ణకర్ణామృతము, ఆంధ్రటీకాపద్యతాత్పర్యసహితము ...	1	8
శ్రీకృష్ణలీలాతరంగిణి, ఆంధ్రతాత్పర్యవివరణసహితము ...	1	8
గంగాస్తవరాజము ...	0	1
గంగాలహరి, ఆంధ్రటీకాపద్యతాత్పర్యసహితము ...	0	2
శ్రీగుణరత్నకోశము, సటీక ...	0	4
త్రైలోక్యమోహనకవచం, త్రిపురసుందరీస్తోత్రము, త్రిపురాస్తవరాజము	0	4
దక్షిణామూర్తిస్తోత్రము, సాంధ్రతాత్పర్యము, చిన్నసైజు ...	0	2
దేవీస్తోత్రకదంబము ...	0	6
దేవీమానసికపూజ, చిన్నసైజు ...	0	1
దేవీఖడ్గమాల ,, ...	0	1
నవగ్రహస్తోత్రము ...	0	4
పరమేశ్వరస్తోత్రకదంబము, హస్తప్రతి ...	0	6
ప్రశ్నోత్తరరత్నమాల, సటీక ...	0	8
ప్రాతఃస్మరణ, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము ...	0	2
భజగోవిందము, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము ..	0	2
మృత్యుంజయమానసికపూజ, చిన్నసైజు ...	0	1
ముకుందమాల, సటీక ...	0	4
ముకుందానందలహరి, జయంతి వెంకన్నగారిది ...	0	3
రామబ్రహ్మమానసికపూజ, చిన్నసైజు ...	0	2
రామకర్ణామృతము, ఆంధ్రపద్యతాత్పర్యసహితము ...	1	8
లక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము ...	0	2
లక్ష్మీహృదయము, నారాయణహృదయము ...	0	3
శంకరాచార్యస్తోత్రాది ...	0	3
శ్యామలాదండకము, సటీక ...	0	2
శివానందలహరి, సంస్కృతాంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము ...	0	12
సౌందర్యలహరి, సటీక ...	0	4
సప్తర్షిస్తోత్రము, సటీక ...	0	2
సనాతనమానవధర్మములు, సాంధ్రటీకాతాత్పర్యము ...	0	4

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

292, ఎస్ప్లనేడ్, చెన్నపురి. ఈ.

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
మేఘసందేశము, సవ్యాఖ్యానము ...	0	6
డిటో సంస్కృతాంధ్రవ్యాఖ్యానసహితము, చిన్నసైజు	0	14
రఘువంశము, 10 సర్గలు, సవ్యాఖ్యానము ...	1	0
,, 6 సర్గలు, పదచ్ఛేద అర్థ ఆకాంక్ష శబ్దసమాస తాత్పర్య వ్యాఖ్యానసహితము, మేలుప్రతి ...	5	0
రామాయణచంపు, సవ్యాఖ్యానము ...	2	0
విశ్వగుణాదర్శము, సవ్యాఖ్యానము, క్రొత్తకూర్పు ...	0	12
విక్రమార్కచరిత్ర, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము ...	1	0
హంససందేశము, సవ్యాఖ్యానము ...	0	6
హితోపదేశము, చక్కనికూర్పు ...	0	8
అథర్వణకారికావళి, ఆంధ్రటీకాతాత్పర్యసహితము ...	1	0
చంద్రాలోకము, సంస్కృతాంధ్రటీకాసహితము ...	0	8
తర్కసంగ్రహము ...	1	0
లఘుకౌముది, సటిప్పణము, చక్కనికూర్పు ...	0	12
శబ్దమంజరి, చక్కనికూర్పు ...	0	4
డిటో మేలుకాగితములు ...	0	6
డిటో (నాగరిలిపి) చిన్నసైజు ...	0	6
అమరము, మూలము, మూడుకాండలు, చిన్నసైజు ...	0	8
అమరము, మూలము, ప్రథమకాండము పెద్దచ్చు ...	0	2
అమరము, సటీక, ఇంగ్లీషుఅర్థసహితము, సాధారణప్రతి...	1	0
డిటో మేలుప్రతి, కాలికోబైండు ...	1	12
గురుబాలప్రబోధిక—చిన్నసైజున రామాశ్రమీయాద్యనేకగ్రంథముల సహాయముతో చక్కఁగ బరిష్కరింపించి అకారాది అనుక్రమణికతో ముద్రించియున్నాము, కాలికోబైండు	4	0
ధనంజయనిఘంటువు, ఆంధ్రటీకానుక్రమణికాసహితము ...	0	12
నానార్థరత్నమాల, చక్కనికూర్పు, మేలుప్రతి ...	1	0

సహస్రనామములు.

ప్రతి 1-కి

	రూ.	అ.
అన్నపూర్ణాసహస్రనామము, నామావళిసహితము చిన్నసైజు ...	0	4
ఆంజనేయసహస్రనామము ,, ...	0	3
కాళికాసహస్రనామము ,, ...	0	4
కృష్ణసహస్రనామము ,, ...	0	3
గణపతిసహస్రనామము ,, ...	0	3
గంగాసహస్రనామము ,, ...	0	3
గాయత్రీసహస్రనామము ,, ...	0	3
గోపాలసహస్రనామము ,, ...	0	3
పురుషోత్తమసహస్రనామము ,, ...	0	4
బాలాసహస్రనామము ,, ...	0	6
భవానీసహస్రనామము ,, ...	0	3
భైరవసహస్రనామము ,, ...	0	4
రామసహస్రనామము ,, ...	0	4
లక్ష్మీసహస్రనామము ,, ...	0	3
లక్ష్మీనృసింహసహస్రనామము ,, ...	0	4
వేంకటేశసహస్రనామము ,, ...	0	3
శివసహస్రనామము ,, ...	0	3
సీతాసహస్రనామము ,, ...	0	4
సుబ్రహ్మణ్యసహస్రనామము ,, ...	0	4
హయగ్రీవసహస్రనామము ,, ...	0	3
లలితాసహస్రనామము, త్రిశతి పంచదశీస్తోత్రమువగైరా, నామావళి చిన్నసైజు	0	8
విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రము, నామావళి. రామకృష్ణ లక్ష్మీ అష్టోత్తరసహితము ...	0	4

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్ప్లనేడ్, చెన్నపురి. ఈ.